

Cziczó Attila: \ (°_°) /

ANNUSKA2.0

színházi komédia négy jelenetben

Gárdonyi Géza azonos című vígjátékának felhasználásával

©2018

www.cziczo.hu

szereplők:

Gárdonyi Géza szelleme

Wolfner Géza, a rendező

Annuska (Rozi), színésznő

Anna (Karola), színésznő

Sári, színésznő

János (Armand), színész

Miklós, színész

Imre, színész és technikus

Polgármesterhelyettes

Vízvezetékszerelő

Önkormányzati ügyintéző

Apa

Kaszás Erzsébet, takarítónő

Színházisz Akma

(Színpad. Egy hosszú asztal mellett két színésznő kávézgat.)

SÁRI Hallottad, hogy eljön a Gárdonyi is?
ANNUSKA (nemet int)
SÁRI Wolfi nagyon ki lesz akadva. Kiakadt lesz... Kiakadva lesz... Ezt
hogyan kell mondani?
ANNUSKA (gúnyosan) Tényleg itt lesz?
SÁRI Ki?
ANNUSKA A Gárdonyi.
SÁRI Csak a Szelleme jön.
ANNUSKA Ja!
SÁRI Az milyen? Még nem láttam szellemet.
ANNUSKA Az nagy hiba.
SÁRI (körülnéz) Ebből hogyan lesz színház? (nincs válasz) Te tudtad,
hogyan a Nemzetiben is játszottál?
ANNUSKA (felhúzott szemöldökkel néz rá)
SÁRI Olvastam a Port-on.
ANNUSKA (mobilját nézi) Mi jöttünk korán?
SÁRI Figyu, azt tudtad, hogy csak a teste van Egerben elásva?
ANNUSKA Kinek?
SÁRI A Gárdonyinak.
ANNUSKA (bólint)
SÁRI Te amúgy miért vállaltad el ezt?
ANNUSKA Nem értem...
SÁRI Csak azért, mert ez elég... izé, nem?
ANNUSKA Nekem tetsző izé.
SÁRI De ez nem ciki neked?

ANNUSKA Tudod, az elmúlt húsz évben kábé harminc ugyanolyan szobabelsőben ültem negyven ugyanolyan fotelban, s ittam kellékvizet abból az egyszem elcseszett csészéből, amit soha senki sem akart lecserélni, mert az a hülye néző úgysem veszi észre, csak a fotelt, a falszínét, a csillárt, s nekem ebből mostanra kicsit elegendem lett. Én a színházba lettem szerelmes, nem a csehovinak gondolt színházi terek rongycsomagolásába. Ecseri csészével és langyos kellékvízzel.

SÁRI Aham. Te amúgy ezért mennyit kapsz?

ANNUSKA (felhúzott szemöldökkel néz rá)

SÁRI Tök szép, ahogy felhúzod a szemöldököd! Én húszat kapok előadásonként. (gondolkozik) A próbákért nem szoktak adni? (nem várja meg a választ) Januárban voltam egyben, azért ötvenet kaptam, de végül nem is volt megtartva. De kifizették. Ötöt. Franciában lett volna, csak elmaradt. Vagy valami ilyesmi. De kaptak érte taót. Legalábbis azt hallottam. Amúgy tudtad, hogy a Tisch Putyi a Kapusi Klaudiával kavar? Pedig te jobb csaj vagy. Miért szakítottatok? Gondolom félreíztél, mi? Amúgy tökre hasonlítotok a Kapusival.

ANNUSKA (nem tetszik neki) Ja.

SÁRI Te a Wolfit már ismerted, vagy téged is most keresett meg?

ANNUSKA Együtt jártunk a főiskolára.

SÁRI Jártatok?

ANNUSKA (nyomatékosan) Főiskolára.

SÁRI Mikor? Jó régen, mi?

ANNUSKA Huszti alatt kezdtem, Székely alatt fejeztem be.

SÁRI Azok kik is? Amúgy te tudod, mi az a taó? (bizalmasan) Amúgy te is voltál zaklatva? Mert szerintem én igen. Csak azt hittem, hogy mindenki szokta matatni a Szabolcsit. Jó puha volt neki. De mindegy, mert legalább meglett a gyakszim. Te tudtad, hogy te Kossuth-díjas is vagy? Az nagyon menő! Kár, hogy a Gyurcsánytól kaptad! Az annyira vicces pasi! (csend) Nem lesz próba?

ANNUSKA (az óráját nézi) Mi lenne, ha csendben várnánk?
SÁRI Te tökre csendben vagy végig. Amúgy szerinted akkor most már nem kell a Wolfival izélnom? Vagy még meg kell várni, hogy törvény legyen belőle? Tök gáz, hogy nem tudom ezeket a színházas szabályokat.
ANNUSKA (nem hiszi el, amit hall) Te tényleg.... ilyen vagy?
SÁRI Milyen?
ANNUSKA Ezt most játszod, vagy... vagy ez te vagy?
SÁRI Miért, te nem szereted a színházat?
ANNUSKA (lelkesen) *Nekem a színház az a csűr, az ispotály, a pajta, a magtár, a fészter, a bölcső, a biztonság. Engem esténként, abban a két-három órában, még baj nem ért. Ezt nem úgy értem, hogy mindig minden sikerül. Hanem hogy itt vagyok otthon, nekem a színpad a természetes előfordulási helyem.*
SÁRI (ámulva) Mennyi szót tudsz! (ijedten) Ez tényleg háromórás lesz?
ANNUSKA Valamit kezdjél magaddal, mert ennyire nem kezelheted a testedet tárgyként... De hagyjuk!
SÁRI Oksa. (a mobilját nézi) Te, tudtad, hogy az olvasópróbát áttet-ték holnapra?
ANNUSKA (gyors mozdulatokkal nézi a mobilját) Ezt nem hiszem el!

(Annuska felpattan, és kirohan.)

SÁRI (szalad utána) Az ispotály az mi igazából?

(Sötét. Másnap, ugyanúgy a színpadon. Ugyanannál a hosszú asztalnál ül Annuska, Sári, Anna, János, Imre és Gárdonyi Géza. Tiszteletteljes csend van. A háttérben a rendező és Miklós alkudoznak.)

MIKLÓS Figyu, az van, hogy amit ajánlasz, az nagyon karcsú.
RENDEZŐ (nem érti) A gázsi?

MIKLÓS Ja, az. A próbapénz még elmegy, ha zsebbe tudjátok adni, de az előadáspénzt jó lenne feltornázni!

RENDEZŐ (csend) Bocsánat, de nincs több. Nekünk ez is kurv... Nagyon nehéz... S korábban rábólintottál.

MIKLÓS Ja, ja... Csak tudod a Paradisoban megvan ennek a hatszorosa, s ott nincs ennyi szöveg sem, meg a Duna berendelte a Miniszter második évadát, szóval időm se nagyon van, szóval sorry...

RENDEZŐ Bazdmeg, te egy független színész vagy, onnan indultál...

MIKLÓS Nem kell a zokogás, please! Meg amúgy ez a szöveg még nincs kész...

RENDEZŐ Nincs kész? Száz éve kész van, baszod!

MIKLÓS Jó, tudom, hogy Bagatelli megcsinálta az Úri murit a Nemzetiben meg Győrben, meg Jozsefi a Rokonokat Szombhelyen, de ez az Annuska, szóval ez nem... ízé... Nincs kész, ennyi.

RENDEZŐ Ez Gárdonyi, nem MórícZ.

MIKLÓS (csend) Most miért zsidózol?

ANNA (felemeli hangját) Géza, kezdenénk végre?

GÁRDONYI (felkapja a fejét)

ANNA (Gárdonyinak) A másik.

RENDEZŐ (leülnek) Elnézést... (Miklósnak) Majd folytatjuk, jó?

MIKLÓS Ne én legyek a megakasztója egy remek próbafolyamatnak!

ANNA (Gárdonyira sandít) Bemutatnál esetleg?

RENDEZŐ Köszöntök mindenkit, ha nagy nehezen is, de nekikezdetünk végre Annuskának! Elnézést a csúszásért, tegnap az ELMÜ-nél volt kis elintéznivalóm... De ez nem tartozik ide. (körülnéz) Úgy gondolom, nagyszerű csapat jött össze...

JÁNOS Vargay hol van?

RENDEZŐ Igen... Vargay művészúr lesz, de most... elfoglaltsága van...

JÁNOS Mondjuk ki: metszi a szőlőjét!

RENDEZŐ Igen. De tudnotok kell, hogy ő... más kategória.

ANNA Mármint anyagilag, művészileg, emberileg, politikailag? Hogy gondolod, Géza?

GÁRDONYI (felkapja a fejét)

ANNA (Gárdonyinak) A másik.

SÁRI (eszmél) Ja, te is Géza vagy? De jó neved van!

RENDEZŐ Köszönöm. Szóval...

SÁRI És miért mondanak Wolfinak?

JÁNOS (Gárdonyinak) Író úr, nagy megtiszteltetés, hogy egy asztalnál ülhetünk, még ha nem is emberi valójában! Nagyon szerettem a Láthatatlan embert. Meghatározó élménye életemnek. Ifjúságomnak. (Annuskához fordul) És nagyszerű, hogy egy élő Kossuth-díjassal dolgozhatok együtt, erre sem volt még példa pályafutásomban.

GÁRDONYI (tisztelettel bólint)

ANNUSKA Ne nyalj, Armand!

RENDEZŐ Bemutatnám tehát a mű szerzőjét, aki a meglepetések meglepetéseként jelent meg közöttünk...

IMRE (súgva) Elnézést, de szól az átemelő.

RENDEZŐ (nem érti) Mi?

IMRE A szarátemelő. Tegnap kötötték be, mondták, hogy lehetnek gondok. Ha eldugul...

RENDEZŐ Menjél, légy szíves!

(Imre elrohan.)

RENDEZŐ Tehát... Foglalkozzunk kicsit a darabbal! Annuska az elrejtett jókedv tragikomédiája, ami, bár a tragédiát finoman a felszínen tartja, igazából a múlt századelő keserűdes komédiája... Úgy gondolom. Bár a szöveg, amivel mi dolgozunk majd, egy merőben más anyag, nem kerülhetjük ki, s nem is akarjuk kikerülni, hogy a magyar irodalom egyik, ha nem a legnagyobb alakja szerzette volt.

MIKLÓS Bocs, hogy közbevágozok, de félkettőkor nekem lépnem kell!

RENDEZŐ (gúnyosan) Feljegyezve, drága művészúr... (lelkesen) De hallgassuk meg azért röviden a darab keletkezéstörténetét! Ha már körünkben üdvözölhetjük magát a szerzőt!

(Mindenki Gárdonyira néz.)

- GÁRDONYI (komoly felsőbbrendűséggel) *Ezt a vígjátékot Ligeti Juliskának és Rózsahegyi Kálmánnak írtam. Ez a két fiatal színész A borban elragadó kedvességgel játszotta azt a két rövid kis szerepét, s én arra gondoltam, hogy nekik írok valami olyan drámát, amelynek az ő kedvességük legyen a főereje. Így írtam Annuskát. Reményeimben nem csalatkoztam. E vígjátékban Ligeti Juliska is, Rózsahegyi Kálmán is elsőrangú színésznek bizonyult. Ligeti Juliskának csak a mozdulatairól regényt tudnék írni, s Rózsahegyi természetes játéka tanulmányul szolgálhatna a színésziskolák növendékeinek. Valahányszor láttam őket a vígjátékban, úgy éreztem magamat, mintha a mesebeli forrásból innám, amely visszaadja az ifjúságot. Ez a művészet varázsa, az igazi művészeté, amely az embert a tiszta gyönyörűség tündérvilágába emeli. És én e művészet hatása alatt illeszttem a fejükre hálás elismerésemnek e kis koszorúját.*
- RENDEZŐ (csend) Remek. De a mi Annuskánk most nem Ligeti Juliska, hanem...
- ANNUSKA (olvas a szövegekönyvből) *Te baszd szájba a geci kurva anyádat, aki kisfröccsért kutyát szop a kocsmá előtt, tetves proli!* Hm. Irodalmi szöveg. S ugye lesz magyarázat arra is, hogy... (gúnyosan) a tizenhét esztendő szűzleányt miért egy korban felette álló asszony játssza? És remélem, Brüsszelt is megmagyarázod, mert semmi politikai töltetet nem szeretnék képviselni!
- RENDEZŐ Lesz rá magyarázat, s nem leszel töltet... Ami pedig az irodalmi stílust illeti...
- GÁRDONYI (professzori komolysággal) *Alázatos figyelmeztetésem a direktor úrnak, hogy Annuska komoly, ábrándozó leány. Tehát nem ugribugri, nem szaporabeszédű, nem kacarászó. A ruhája az első felvonásban olyan, mint a klastromi növendékeké. Tehát nem idres-bodros és nem tarka-barka.*

ANNA (magának) Persze, nincs válasz! Csak megkérdeztem, hogy ne érjen meglepetés a kongó széksorok előtt!

ANNUSKA A férfiak nagyon nagy része egyszerűen unja ezt a témát. Leszarják, kellemetlennek tartják, s egyszerűen fel sem fogják, hogy a nő helye miért nem ott van, ahol megszokták...

RENDEZŐ Hogy a francba jön ez ide?

ANNA Engem aztán sosem zavart, ha benyaltam egy-két rendező micsodáját!

ANNUSKA Jézusom!

ANNA Mit jézusomozol? Mit tudod te, milyen viszonyok voltak itt akkoriban?

JÁNOS Dehogyan hagytuk *a szexualitást a hanyatló nyugat ópiumának!*

RENDEZŐ Ne kanyarodjunk rá a Weinstein körútra, légy szíves!

ANNA Ne bagatelizáljuk el a keleti blokk barbár szokásaként ezt a témát...

GÁRDONYI (Imrének) Merre találom a Weinstein körutat?

IMRE (lepisszegi)

ANNA Én kérem Nyugaton is basztam szerepért, pedig nem volt kiírva az ajtófélfára.

SÁRI De most lesz belőle törvény, igaz?

RENDEZŐ (a fejét fogja)

ANNUSKA (idegesen) Kezdhetnénk?

RENDEZŐ (nagy levegőt vesz) Arra gondoltam, hogy nem olvasnám fel a darabot, kezdjük a visszaolvasással!

MIKLÓS (nézegeti a szövegkönyvet) Ki az a Tétény?

RENDEZŐ (nem érti) Milyen Tétény?

GÁRDONYI Földbirtokos. Miklós nevelőapja. Nyéki Kálmán játszta anno a Nemzetiben. Nem volt fényesen tündöklő színművész, igen hamar belefáradt a hiábavaló kísérletekbe.

RENDEZŐ (Miklósnak) Hol olvasod te a Tétényt?

MIKLÓS (mutatja) Itt. A személyek listájában.

RENDEZŐ (nézi) Ez milyen szövegkönyv?

MIKLÓS Letöltöttem a netről.

RENDEZŐ De hát elpostáztuk az átíratot.
MIKLÓS (vigyorog) Kíváncsi lennék, melyik címemre.
GÁRDONYI (most érti csak meg) Rendező úr, miféle átíratot említett
előbb?
RENDEZŐ (csend) Tartsunk egy szünetet!

(Felpattannak, előkerülnek a cigaretták, s mindenki kirohan. Gárdonyi komótosan indul utánuk. Anna és János marad.)

JÁNOS (csend) Láttalak A nők iskolájában.
ANNA Egerben?
JÁNOS (bólint)
ANNA A Budai hívott.
JÁNOS Szép, hosszú előadás volt.
ANNA De jól fizetett.
JÁNOS Georgette-et fiatalabbnak gondoltam volna!
ANNA (megvonja vállát) Öreg lett.
JÁNOS Jól fizetett?
ANNA Huhú!
JÁNOS Az a lényeg.
ANNA (csend) Láttalak A férjek iskolájában.
JÁNOS Pécsett?
ANNA Arra.
JÁNOS Nem fizetett jól.
ANNA De hát Pesti! Istenem, mit nem adnék... vagy mit adnék egy Pestiért!
JÁNOS Megszენvedtem vele.
ANNA Hm. Persze Valért ifjabbnak gondoltam.
JÁNOS Legalább hosszú volt.
ANNA Hosszú és méretes kékeres!
JÁNOS (elpirul) Implantátum...
ANNA Ki fordította?
JÁNOS Heltai.

ANNA Pesti meghagyta?

JÁNOS Dehogyan hagyta!

ANNA Gondoltam.

JÁNOS Nem hagy az semmit...

ANNA Wolfnert honnan?

JÁNOS Felhívott, hogy rám gondolt. Mostanában úgyis ráérek, különben meg jól jön egy kis mellékes... Téged?

ANNA Még a kétezres szilveszteréjjel kufircoltunk, azóta nyagगतom, hogy rendezzen is meg! Most végre rámírt facebookon. Megpróbáljuk.

JÁNOS (körülnéz) Erősen csodálkoznék, ha ebből a koszfészekből színházat tudna csinálni!

ANNA Armand... akarom mondani... hogy is hívnak?

JÁNOS János. (nézi a szöveggönyvet) Kolduló barát.

ANNA János, drága, ma este mi megiszunk egy pohár bort valahol vagy nálam?

JÁNOS (idéz Moliere-től) *Egy kis szabadság jól esik a nőknek; a fegyelem meg nem puhítja őket; a zár a rács; a lakat a retesz; erélyessé leányt vagy asszonyt sose tesz...*

(A többiek visszajönnek, leülnek az asztalhoz.)

RENDEZŐ Gézával átbeszéltünk néhány dolgot, s most úgy néz ki, hogy alakulni fog a szöveggönyv. Olvassuk össze, az író úr meghallgatja, s csiszolgatunk rajta.

JÁNOS Bár minden tiszteletem az író úré, de a szerzői jog szerintem már lejárt. Ha jól tudom, '22-ben hunyt el.

SÁRI De durva!

RENDEZŐ Felejtsük el a jogot! Itt az ember számít.

GÁRDONYI (szárazon) Ne szépítsük, kérem: *az egészség négy forrásából elmulasztottam a mozgást, a levegőt, a napfényt.* Így nem ért váratlanul '22-es elhalálozásom.

ANNA Nekem úgy tűnik, mégis jobbórbn van...

GÁRDONYI Csak a vízzel éltem békében.
JÁNOS (vicceskedve) Ám reményem szerint keveset prédikált belőle...
GÁRDONYI (nem érti a tréfát)
SÁRI És tényleg csak a teste van eltemetve?

(Senki nem érti a kérdést.)

RENDEZŐ (kellemetlen neki) Igen...
MIKLÓS De miért ezt akarod megcsinálni? Miért nem valami Háyt, vagy Székelyt, vagy Tasnádit? Azok mennek most az ilyen kis luksúzházakban.
RENDEZŐ Mindig is szerettem Gárdonyit... (Gárdonyinak) Gárdonyi Gézát, s azért választottam az Annuskát, mert megláttam benne valami mait, valami kortárust.
MIKLÓS Ebben? Kortárust?
SÁRI Szerintem van benne.
RENDEZŐ Elmondhatom?
MIKLÓS Csak gyorsabban, mert lépnem kell, már mondtam.
RENDEZŐ Az, hogy egy pályakezdő fiatal lány szembe találja magát a szülők társadalmilag szabályozott szigorú törvényeivel, ma ugyanúgy jelen van, mint száz évvel ezelőtt. Hogy éppen nem a kolostor és a házasság között kell választania, hanem egy brüsszeli állás, vagy egy vidéki családi élet között, minőségileg nem más. (Annuskának) És igen, ma már harminc fölöttiek az egy századdal ezelőtti tizennyolc évesek. Kielégítő volt a válaszom?
ANNA Engem tökéletesen kielégített, de megkérdezhetem, hogy lesz-e végül pénz, mert nem szeretnék még egy ingyen megcsinálni!
RENDEZŐ Lesz. (csend) Már megvan.
JÁNOS Pályázatból?
RENDEZŐ Jó, akkor tisztázzuk. Megörököltem apám házáat az I. kerületben, s vettem fel rá egy nagyobb hitelt, amiből megcsináljuk

ezt a színházat és kávézót. Tehát magam finanszírozom, pályázni nem fogok, csak az önkormányzathoz.

JÁNOS I. kerület? Akkor felvettél vagy harminc milliót...

IMRE Harmincötöt.

RENDEZŐ Imre, nincs dolgod?

IMRE Akad. (elrohan)

ANNA Harmincöt?

RENDEZŐ De ebből felújítjuk a színházat, megcsináljuk a kávézót, fizetjük a bérletidíjat, a rezsit, s ami marad, abból csinálunk előadást.

MIKLÓS Ami marad. (nevet) Kurvajó.

ANNA Én nem ismerem a viszonyokat, de ez sok pénz, nem?

JÁNOS Színházra? Alamizna. Legalább lesz TAO?

SÁRI Az legyen! Az mindig kell.

ANNUSKA Lehetne, hogy esetleg nem a pénzen ugrálunk, hanem csinálunk valami kulturálisan is értékelhető?

JÁNOS Az önkormányzattal összejön, azt gondolod?

RENDEZŐ (összenéz Gárdonyival) Alakulnak a dolgok...

(Színváltás. Iroda. Érkezik a polgármesterhelyettes.)

POLGÁRMESTERH Foglaljunk helyet!

RENDEZŐ Tiszteletem, polgármesterhelyettes úr. Bemutatnám alkotótársamat...

POLGÁRMESTERH (nem figyel) Nos?

RENDEZŐ (folytatja a bemutatást) Gárdonyi Gézát...

POLGÁRMESTERH Remek.

(Leülnek.)

RENDEZŐ (feszült csend) *És... gondolom... ilyenkor jó alkalom van arra is, hogy megbeszéljük egymás közt, hogy mi újság van a város kulturális életében.*

POLGÁRMESTERH *Nyilvánvaló! Ugye azért a messzeségből jött, hogy ki, hogyan, hogy, merre, meddig. Mivel, igaz, hogy tél van, de most már reméljük, elmúlik, és a tavasz azért az egymásnak az agytekervényeinek a fölvilágosítása egy kicsit, hogy... mit mivel lehet, miért, meg mit mivel érdemes, meg hogyan, biztos, hogy sok ilyenre szó kerül majd.*

RENDEZŐ *(csend) Polgármesterhelyettes úr, sikerült döntenie?*

POLGÁRMESTERH *Én csak... ööö... gondolatba. Nem tudom, hogy milyenek lesznek, komolyan mondom, tényleg, de szerintem jók lesznek, de nem tudom. Nem vagyok benne biztos. Az az igazság, hogy mindenki szeretne valami jobbat csinálni. Én azt szeretném, hogyha tényleg mindenki azt szeretné, hogyha tényleg jó lenne, mondjuk nekünk. Nehéz döntésnek nehéz döntés volt, de döntöttem. Szép legyen a színház, mert némelyik színház úgy néz ki, hogy az valami siralmas. Mondjuk, mondjuk, mondjuk, mondjuk én azt szeretném, hogy valami jobb lenne. Legyen tánc, meg ilyen programok, hogy ki lehessen nyugodtan menni az otthonokból, mert eddig nem lehetett kimenni az otthonokból, mert nem volt semmi, ami jónak látnám, hogy ki érdemes lenne menni, szóval, hogy ki lehessen érdemes legyen kimenni az otthonokból. Én azt szeretném, hogyha az volna, mint ezelőtt négy vagy öt évvel volt, ami... ami... mondjuk eddig is volt négy vagy öt évvel. Én azt szeretném. Legyenek jók, legyen olyan... ööö... ne legyen tánc... legyen tánc, meg legyen az, hogy jól csinálják az ilyen programokat!*

RENDEZŐ *(próbálkozik) Mi azt tervezzük, s ezt le is írtam a pályázatunkban, hogy a családoknak...*

POLGÁRMESTERH *Minekünk három gyerekünk van. A negyedik gyerek jön... Inkább leveszem a szemüveget, hogy szemtől szembe nézzünk. (ingerült) Elmentem, de annyira nem foglalkoztak velem, hogy... azt mondták, három hét. Eltelt három hónap, de máma bemegyek, feljelentem az egészet a bizottság előtt, mert én nem vagyok egy buta gyerek. Polgármesterhelyettes vagyok,*

bár nem vagyok buta. A tények magukért beszélnek. Ki van a faszom az egészszel! De én most bemegyek, és megölöm a polgármestert! Mi van? Azért van, hogy a szegény embereknek meg legyen teremtvé. (sóhajt) Elhagyott a Malvin. (sír) E örö e bodottá... E ááá örö i bo bódottá... Én... ni no é nem tom... Ó ti tütő tatta minti tūti tatta tutot ő tuttá, nem máté... (összeszedi magát) Minden nőre vigyázzanak, mert mindegyik egy telebaszott, betyár kurva. Mindegyik. Mind. Nincs kivétel. Szociológiailag működik a nőnél egy olyan dolog, hogy csak van. De semmi értelme. És bocsánatot kérek a nagy hangszintemért.

RENDEZŐ (beletörődve) Értem.
GÁRDONYI (nem érti)
POLGÁRMESTERH A színházban szeretni kell az embereket, a népeket, mindenki egyért, egy mindenkiért.
RENDEZŐ (beletörődve) Polgármesterhelyettes úr, kihez forduljak, hova menjek?
POLGÁRMESTERH A Polgár Jenő hivatalba, a Jenő úrhoz. Most már folyamatban vannak a papírok, már csak intézkedni kell! (felnéz a plafonra) A mennyezet repedezett.

(A polgármesterhelyettes szó nélkül magukra hagyja őket.)

GÁRDONYI (csend) Szép nyelv a magyar.
RENDEZŐ (cinikusan) You to be or not to be...
GÁRDONYI Ám sokra nem jutottunk.

(Színpad. Folytatódik az olvasópróba.)

JÁNOS Ettől az önkormányzattól ti szart sem kaptok.
RENDEZŐ (csend) Mégis bízunk benne.

(Halkan nevetgélnek a többiek.)

ANNUSKA Nem sokat változtál az elmúlt harminc évben.

RENDEZŐ Mihez képest?

ANNUSKA Mindegy, olvassuk, aztán lesz valahogy!

MIKLÓS Bocs, de lépnem kell! Majd olvass be engem is! És a részletekről majd dumáljunk! (elrohan)

GÁRDONYI (eddig az átíratot olvasgatta) Rendező úr, kedves Géza! Felvetném, s egyben tanácsolnám, hogy ezt az irományát, melyet vígjátékom történetéből szerkesztett át mai viszonyokra, mégis csak gondoljuk át!

JÁNOS Akartam mondani én is, hogy maivá tenni nem feltétlenül mai nyelvre átültetve lehet...

GÁRDONYI Hiszen valljuk be, Shakespeare Julius Cézárját is veretes mondatokkal élveztük a minap abban a kedves színházacskában. Tán Júlia és Rómeó manapság másképpen lázadna ellent a szülői akaratnak? Ugyan! Nem a szavak frissességén múlik, hogy a mában vagy a tegnapban játszódik egy mese!

RENDEZŐ Most itt arról van szó, hogy hagyjuk a fenébe az átíratomat, és dolgozzunk az eredetivel? Ahogy Ady írta anno: annuskásodjunk, Gárdonyi bátyám?

GÁRDONYI (köhint)

RENDEZŐ (fellapozza Miklós ottmaradt szöveggönyvét) Nézzük! Nagyistván Péterünk, a jóságos apa, aki neveli Annuska lányát, nos, ő nincs, pedig nem ártana, de a magyar termőföld elragadta körünkből az istenadtát. Annánk, ki hitves és anyja és Annuskánk ellenben van dögivel. Préposttal ne is számoljunk, Sári itt van...

SÁRI Itt vagyok!

RENDEZŐ (folytatja) Balogh Miklósunk elég necces, de látószögünkben ténfereg. Tétény, aki földbirtokos és Miklós nevelőapja fingom sincs, honnan lesz, Vas Imre a szarral szarakszik éppen...

IMRE (leül) Már megoldva!

RENDEZŐ Nagyszerű! Nos, a plébánost összevonhatjuk a koldulóbaráttal, főasszony, Holdován, Jegyző, Körorvos, Lukács, Kati, Marci és

az inas hanyagolható. Tudjátok mit? Csináljuk meg az eredeti Gárdonyit!

ANNA (csend) Szóval akkor nem olvasunk, ugye?

RENDEZŐ Most nem.

ANNA Nyitva van már a kávézó?

IMRE Még pult sincs, meg a gépészet is hiányzik.

ANNA De valami italotok csak van!

IMRE Sör meg viszki. Meg kóla.

ANNA Akkor? Ne pazaroljuk el az együtt töltött percekét!

JÁNOS Nem kellene talán picсарészegre inni magatokat! Ha már itt vagyunk, beszéljük át legalább a karaktereket!

ANNUSKA Behoztam a jelmezt, amiről beszéltem. Van valaki, akire rábízhatom?

RENDEZŐ Imre?

ANNUSKA (csodálkozva) Imre? Látom, hogy mindenés vagy itt, de ennyire?

IMRE Beakasztom az irodába.

ANNUSKA Akaszd!

JÁNOS Beszélhetünk akkor a karakterekről?

SÁRI Sári a legbutább, ugye?

ANNA Testhezálló szerep, kicsikém.

SÁRI Mert?

ANNA A legfiatalabb, hogy pontosítsunk!

RENDEZŐ Beszéljük végig...! Géza, valóban úgy gondolja, hogy jó ötlet az eredeti szöveggel dolgozni?

GÁRDONYI (kezd feloldódni) *Az én legjátékosabb írásom az Annuska, A lévai mese, s A bor. A bor harmadik felvonása. Játsszon, Géza, mert a színház a játszók tere. Különben meg az író úgy van a nyelvtudománnyal, mint a fazekas az agyaggal. A fazekas nem ismeri az agyag vegyi képletét, soha hírét se hallotta az alumínium-szilikátnak, még kevésbé a széndioxidnak, de azért napról napra gyurkálja és forgatja az agyagot, s ha a kémikus arról beszélne neki, hogy mi az agyag, azt felelné rá: - Hát, hol az a*

csomó agyag, mondja meg az úr, alkalmas-e ez fazéknak vagy nem: csináljon az úr egy fazekat.

RENDEZŐ

Bár érteném!

ANNA

Sári buta és ifjú, lássuk, Nagyistvánné miféle szerzet?

RENDEZŐ

Van nekünk egy takarítónk, a Kaszás Erzsike. Van benne valami elemi őstudás, miközben egyszerűségével a százasszöget idézi meg. Erre gondoltam Annával kapcsolatban.

ANNA

Nagyszerű. Százasszög leszek.

SÁRI

De Sári azért szép is, ugye?

JÁNOS

Bájos, igen. S az én figurám?

RENDEZŐ

Nos...

(Színváltás. Folyosó. Érkezik a vízvezetékszerelő. Gárdonyi nagyokat kacagva egy Esterházy könyvet olvas.)

SZERELŐ

Igazgató úr! Nem itt és most, hanem bárhol és bármikor eredtethető a kérdés: mennyi az annyi? Nézzük a köbmétereket? A métereket? A köböt? Nem. A méret adott, a cél irányzott, a víz azúr. De nem úr! Szenny. Ökonómiája van ennek, noha a textus mást mond. A BBC, vagy mondhatjuk bibiszének, de anyanyelve az anyavállalatnak talján, s taljánul bibiszinek ejtjük az ejthetőt, ámde eme átemelőben a szerelvények, úgy is mint visszacsapó, s úgy is mint elzáró, az aknán belülre gyárilag beszerelve várják nyomásukat. A csapás iránya a sors kegyéből lejtmenet. Ha vesszük ezt méterenként három milliméternek, akkortájt, a sarki aknát elérve, ez meglesz biza négy centiméter is.

GÁRDONYI

(olvasás közben) Hogy egy gróf eképpen a humort értve írjon!

SZERELŐ

(folytatja) Mert a szennyvíz csak mondja a magáét, s mert a magáét mondja, jószerivel minden zsírlocsolyája vág valami felé. Micsoda attitűd! De győzve bírjuk, ha tartjuk a minőséget, harist húzva a zápba zárt sűrűdményeken. Egy hideg tartalék

szivattyút mégis beszerveződének ajánlanék, ha ajánlásom hí-nárszigetre talál a megrendelés mocsarában. Mert a szenny meghasonlik önmagával, beágyazódik a szarban a haza, s nem igen venném jószolgálati kommunikáció gyanánt az elbeszélő-módot, főleg egymás közt alkalmazott fizikánkban. No. Tudom én, hogy szívesen haladnánk abba az irányba, melybe elindul-tunk, és szívesen lépnénk vissza a kezdeti csőváz nélküli tal-punk alá, ám úgy látom a feladat célt kíván, jómagam pedig a célt testesítem meg eszközként.

- RENDEZŐ (csend) Értem. Úgy hiszem.
- GÁRDONYI (lelkesen bemutatkozik) Gárdonyi Géza, személyesen. Mester-uram képében megjelentem a választ: *nem ügyeltem jellemzése-imben az arc mozdulataira.*
- SZERELŐ Szellemes.
- RENDEZŐ Ötszázezerből kijön?
- SZERELŐ A keresztségben felvett nevén így van. Keresztnéven kapott nevén a kereszten.
- RENDEZŐ Ez megnyugtató.
- SZERELŐ Szakmámat alapul véve az anyanyelv kiteljesítésében, azért hozzátenném, hogy teljesnevén, ami ugye vezeték – s ez ered a szakmámból - valamint keresztt – ez pediglen vallási elkötele-zettségemből -, nos e kettő egységében alapozható csak ala-posszággal, hisz hiába ötszázezernek szólítjuk barátságosan, ám hivatalosan kijár az egymillió megszólítása.
- RENDEZŐ (néz)
- SZERELŐ Ha teljes nevén nevezzük ár pajtást, vezeték és keresztt egy-másutánjában, akkor úgy mondom: egymillió-ötszázezer.
- RENDEZŐ Jaj.
- SZERELŐ Plusz ÁFA. Ha bérmanevével is bővítjük. Az árat.

(Színpad. Folytatódik az olvasópróba.)

RENDEZŐ János, van ez a filosz vízvezetékyszerelőnk, te még nem találkoztaál vele, de az ő mérsékelt, ugyanakkor természetes magabiztossága passzolna a barát karakteréhez.

GÁRDONYI (lelkesen) Bravissimo!

JÁNOS (csend) Szóval János barát egy szakmunkásba zárt filozófus.

RENDEZŐ Nem pontosan, de közel jársz.

GÁRDONYI (barátságosan) Tudta-e, színészúr, bár nem szeretem, mikor megkülönböztetik a nőt s férfit a szakmájában, külön is megjegyeztem az Annuskában, hogy *ne javítsák ki tanítónőre a női tanítót. Ez a német alakzat a fővárosi nyelvből való. Ha nem mondjuk színészférfi, tanítóférfi, barátférfi, nincs értelme, hogy azt mondjuk: színésznő, tanítónő, barátnő...* De mit is akartam?

ANNUSKA (mosolyogva) Tetszik ez a „metoo” hozzáállás, Gárdonyi úr!

RENDEZŐ Ezzel ne gyere, légy szíves! Itt, közöttünk, ennek nincs aktualitása.

ANNUSKA Mindenhol van aktualitása. De nem akarlak archetipizálni, kedves rendező úr.

RENDEZŐ Engem nehéz is lenne.

ANNA (szedelődzködik) Elszállt az idő. Szeptemberben folytatás?

ANNUSKA (elrohan) Viszlát!

RENDEZŐ (óráját nézi) Ha elszállt, hát elszállt. Igen, ősszel folytatjuk. Lesz három hónapotok. Mert tudjátok, nekünk nem telik öltöztetőre, fodrászra, sminkesre, s legfőképp sűgóra, így nagyon kérnék mindenkit, hogy a szöveget tegye magáévá a nyári hőségben! (senki sem figyel rá) Nekünk csak egy Imrénk van, őt pedig nagyon meg kell becsülnünk, mert a színház nem létezik a háttérben szorgoskodó háttéremberek nélkül... (észreveszi, hogy nem figyelnek rá) Nélkülük nincs színház... (fröcsögve káromkodik) Basszátok szájba a geci kurva anyátokat, aki kisfröccsért kutyát szop a kocsmá előtt, tetves prolik!

IMRE (csak ő figyelt a rendezőre) Kösz, hogy ilyen szépen megemlékeztél rólam.

ANNA János?

JÁNOS (bambul)

ANNA Armand-János!

JÁNOS Igen?

ANNA (int)

JÁNOS Fáradtnak érzem magam. Hazamegyek inkább. Talán majd...

ANNA Talán majd... Persze! (kiviharzik)

SÁRI (felpattan) Karola néni...! (utánna rohan) Anna néni, várj meg!

GÁRDONYI (Sári után néz, megpödrí a bajuszát)

ANNA (kintről) Ne néni, mert lepofozlak!

JÁNOS Rendező úr?

RENDEZŐ Igen?

JÁNOS Bambulgatunk, bambulgatunk? (nyugtatja) Jó lesz! Az első felvonást kell jól felrakni, a finálé már elvisz mindent.

GÁRDONYI Nono! *A második és harmadik felvonást gondold, szerkeszd meg: az első felvonás csak bevezetés.*

JÁNOS Így van?

GÁRDONYI Így.

ANNUSKA (az ajtóból) Géza!

GÁRDONYI (felkapja fejét) Rendező úr, ez önnek szól.

RENDEZŐ Igen?

ANNUSKA Nyáron majd fussunk össze! Júliusban itthon vagyok. (elrohan)

RENDEZŐ (Annuska után néz)

JÁNOS (Gárdonyinak) Művészúr, megtenné, hogy aláírja a Láthatatlan ember példányomat? Az öltözőben van. Ha megtenné, igen megtisztelne!

GÁRDONYI Szignózzam a könyvét? Ez divatos mostanság? Ám legyen!

(Mindenki elment. A rendező pakolgat az asztalon. Sári lép be, leül az egyik székre.)

SÁRI Szerintem lesz folytatás, ugye?

RENDEZŐ Szerinted? Szerinted biztos lesz!

SÁRI Most mit csinálsz?

RENDEZŐ Hazamegyek, s választok valami frankó rituális öngyilkosságot.

SÁRI (nevet) Vicces.

RENDEZŐ Örülök, hogy örülsz.

SÁRI Nem iszunk meg valamit valahol?

RENDEZŐ (leül Sári mellé) Sári, drága, elmondom a forgatókönyv variációkat. Van ugye az 'A' verzió. Azt mondom, hogy nem iszunk meg semmit. Ebből következhet az, hogy elindulunk két irányba, s nem történik semmi. De az is előfordulhat, hogy látva és érezve a hormonjaink őrült aktivitását, egy életen át sajnálni fogjuk, hogy nem ittunk meg semmit ezen az estén, s ezzel kihagyunk egy felejthetetlennek vagy éppen felejthetőnek hitt párperces szexuális együttlétet, amit aztán próbálunk kompenzálni, s vagy próbálkozunk még egymásnál, esetleg egy harmadik, ámde kevésbé alkalmas személlyel pótoljuk be a kimaradt kielégülésünket, vagy saját kézbe vesszük sorsunk kielégítetlen alakulását!

SÁRI (próbál összpontosítani)

RENDEZŐ És ott van a 'B' verzió is, aminek alaptétele, hogy megiszunk valamit ma este, s természetesen össze is bújunk valahol, ám a másik testének és lelkének ismerete nélkül ez a dugás egy keserves erőlködésbe fordul inkább, aminek egyetlen nyertese a férfi, azaz én leszek, mert a férfiak, mint köztudott, minden esetben kielégülnek, csak legyen hozzá egy alkalmi pina, így van? Így van. Nos, miután keféltünk egy jót, persze kizárólag szakmai alapon, felvesszük szanaszét heverő ruháinkat, elindulunk két irányba, és nem történik semmi. Persze néhányszor megismételjük az aktust a későbbiekben, abban reménykedve, hogy hátha egyszer sikerül harmóniába hozni vágyainkat, de valljuk be, s higgyünk a tapasztalatnak: ez sosem fog összejönni. De ne álljunk meg itt, hiszen a legvalószínűtlenebb végkifejletről is érdemes egy-két szóval megemlékezni! Mert mi van akkor, ha ez az alkalmi szex, legyen bár félresikerült, vagy éppen frenetikus, arra ösztökéli a bennünk rejtő szerelemhormonokat, hogy egymás karjába taszajtson bennünket, s egy

közös élet első lépéseként meghatározza szép jövőnket? Mert ez is előfordulhat, ugye? S akkor jöhetnek a főszerepek, a ragyogó közös munkák, majd a gyerek, majd még egy gyerek, majd még száztizenhat gyerek, majd egy ház valamelyik külső kerületben, s egy boldog élet tudatával bekövetkező halál az életünk végén. Sári, drága, ezzel a kéréssel már úgyis elcseszted a lehetőségeinket, mindenesetre mindezek tudatában megkérdezem tőled: igyunk meg, vagy ne igyunk meg valamit valahol? Melyiket választod?

(Sötét.)

SZEPTEMBER

(Ugyanúgy a színpadon. Gárdonyi és János sakkoznak, Annuska, Anna és Imre a padlóról mossák fel a nagy vizes tócsákat. A rendező telefonál.)

RENDEZŐ (telefonba) Igen, három napba telt, mire rendbe hozták! (hallgat) Tegnap még nem volt gondod az új időponttal... (hallgat) Milyen fájdalomdíjat? (hallgat) Egy fél olvasópróbán voltál eddig! (hosszan hallgat) Jó, akkor hagyjuk! Megoldjuk. (hallgat) Képzeld el, vannak rajtad kívül! (hallgat) Nem, mert kurvára nincs a bőrünk alatt is pénz, már ezerszer elmondtam: mindenemet feltettem rá, és tudom, hogy rizikós, én ebben hiszek, én ilyen színházat akarok... (hallgat) Akkor minek hívsz? (hallgat) Tudod mit? Told fel magadnak a tehetségedet! (hallgat) Jó, akkor én is feltolom. (lerakja a telefont, idegesen mászkál) Kezdhethjük?

(Miközben a rendező telefonál, Gárdonyi és János sakkoznak, beszélgetnek.)

JÁNOS Mocskos egy ősz ez! Örölnék azért, ha nem évszakonként követnék egymást a próbanapok! (csend) Megkérdezhetem, hogy kortársai hogyan fogadták drámai munkásságát? Olvas mindenfélét az ember, mégis csak jobb megtudni attól a valót, aki jelen volt!

GÁRDONYI Kaptam én szakértői véleményt: *„Írója babérjait nem növelte, de népszerűségét igen. Gárdonyi e darabban leplezte le legjobban önmagát: amaz írók közül való ő, kik nem magasságról nézik a dolgokat, s kik, ha naivak, ezért éppen nem röstelkednek.”* (ingerült) Csak remélni merem, hogy manapság nem adyendrék a színházi kritikusok!

JÁNOS (csodálkozva) Ady írt kritikát az Annuskáról?

GÁRDONYI Ady.

JÁNOS És merre járt az elmúlt hónapokban, Géza?

GÁRDONYI Ellátogattunk Egerbe, Mila sírjához. Takaros, szépen rendben tartott márványágyikó. Rendező uram mesélte, Milica minden egyes délutánján a napnak fehér ruhát öltött, s úgy látogatott ki síromhoz. Szép volna, ha így volna! (sóhajt) Majd elautóztunk a rendező úrral Agárdpusztára, hol is megtekintettem szülőházamat. Bevallom, szebb állapotban találtam, mint szüleim elbeszélésből hallottam anno. S még bilétát sem kellett váltanom a belépéshez, koromnál fogva! Egy nyári estén pedig a Sziget Fesztiválra is ellátogattunk. Micsoda világ az kérem! Még a miniszterelnök úrral is diskuráltam ott.

JÁNOS Éjjelét, nappalát a rendező úrral tölti?

GÁRDONYI Úgy tűnik, az ő szellemeként ténykedem e jelenben! Nem szakadhatok el tőle.

JÁNOS Nem?

GÁRDONYI (huncutul) Annuska kisasszonyt érdemes erről kérdezni, hiszen társaságukat igen gyakran megakasztottam a nyár folyamán.

JÁNOS (kapcsol) A miniszterelnökkel?

(A rendező végzett a telefonálással, idegesen rivall a társaságra.)

RENDEZŐ Kezdjünk, légy szíves!

ANNA (miközben kicsavarja a felmosót) Milyen garancia van arra, hogy ez nem a szarodából folyt ki?

IMRE Azt már lezártuk a múlt héten.

ANNA Kinek az érkezésére számíthatunk?

RENDEZŐ Sári már taxiban ül. Miklós nem lesz.

JÁNOS Nem lesz?

RENDEZŐ (parancsolón) Második felvonás, negyedik jelenet. János barát érkezik, Anna fogadja.

(Leteszik a szerszámokat, Imre kivisz mindent a színpadról. János is feláll a sakkasztaltól. Gárdonyi elgondolkozva nézegeti a figurákat, majd lép még egyet. Anna diszkréten a rendező mellé simul.)

ANNA (súgva) Miért van itt?
RENDEZŐ Ki?
ANNA (Annuskára mutat)
RENDEZŐ Bejött. Érdekli. Szereti.
ANNA (súgva) Csak azt mondom, hogy nem szeretnék levizsgázni a hírneves művésznő előtt.
RENDEZŐ Ő itt ugyanolyan színész, mint te.
ANNA (súgva) Csak azért! (kilép a színpadra) Annuskám, súgsz majd? Mert sűgóra ugye nem telik!
ANNUSKA A te példányodból, vagy az enyéméből?
ANNA (odaadja a sajátját) Tessék.
JÁNOS Én a magamét magamnál tartanám, ha nem probléma.
ANNUSKA Akkor neked ne sűgjak?
JÁNOS Majd ha jelzek.
ANNUSKA (cikizi) Hogyan jelzel?
JÁNOS (ingerült) Jelzek.
RENDEZŐ János!
JÁNOS (nem figyel a névre)
RENDEZŐ János!
JÁNOS (eszmél) Igen?
ANNA (magának) Persze lett volna idő szöveget tanulni a három hónapos pauzában!
JÁNOS (meghallotta) Ha kész lesz, megtanulom.
RENDEZŐ Próbálj egy olyan figurát hozni, aki bár tudja, hogy lentebb van társadalmilag, mint Anna, mégis makacs eltökéltséggel próbál fölötte állni.
JÁNOS (csend) Igen?
RENDEZŐ Nem érthető, amit mondtam?
ANNA Armandnak egyszerű szavakra van szüksége.

JÁNOS János!

RENDEZŐ Volt itt ez a vízvezeték szerelő, kár, hogy nem találkoztál vele. Az ő figurája nagyon megtetszett. Volt benne valami arisztokratikus, ugyanakkor nem leplezte valódi önmagát.

JÁNOS Emlékszem, már mondtad: a szakmunkásba zárt filozófus. Vagy fordítva...

RENDEZŐ (cicceg) Olyasmi...

(János nem érti, de magabiztosan rákészül a szerepre. Hümmög, olvasgat, majd egy hirtelen sóhajjal nekikezd, ám egyből kilép a szerepből.)

JÁNOS (olvas) Jön lappangva balról a kert bokrai között. Ruhája barna viseltes zakó. Hóna alatt kis motyó. (rendezőnek) Ez így legyen?

RENDEZŐ Még nem tudom.

JÁNOS És mikor tudod meg?

RENDEZŐ Csináljuk, aztán majd alakul!

JÁNOS (lappangva érkezik) *Phú de meleg van itt!* (olvas) Vagy háromszor mondja. Értem. (játsszik) *Phú de meleg van itt! Phú de meleg van itt! Phú de meleg van itt!*

RENDEZŐ Ezt ne, légy szíves!

ANNA (szerepen kívül) Akartam már kérdezni: itt, ugye egy bizonyos Kati elviszi a befőtteket. Igen. De kicsoda az a Kati, ki játssza, s milyen befőtteket?

RENDEZŐ (Nézi a szövegekönyvet) Asszongya... Ez nem lesz, Anna.

ANNA Befőtt vagy Kati?

RENDEZŐ Egyik sem. Menjünk tovább!

ANNA Menjünk...! (néz a távolba) *Ki az ördög ez? De ismerős.*

JÁNOS (siralmas arccal) *Kezét csókolom. Nincs itt a plébános úr?*

ANNA *Hát magát mi lelte?*

JÁNOS *Nincs itt a plébános?*

ANNA *Nincs. Csak nem vetkőzött tán ki?*

JÁNOS *Tekintetes asszonyom, rejtse el engem, mert megöl a csúfság.*

ANNA *Mi történt magával?*

JÁNOS *Végem van! Elkártyáztam mindenemet.*

ANNA *A csuháját is?*

JÁNOS *Azt is. Mikor már nem volt pénzem, még egy tételt meg-risz-ki-roz-tam. (szerepen kívül) Ezt muszáj?*

GÁRDONYI *Felőlem mondhatja mögriszkiroztamnak is, színész uram!*

RENDEZŐ *Majd finomítunk, de ne álljatok le!*

JÁNOS *Rendben. (szerepben) Tekintetes asszonyom, a tőkász volt a kezemben és véletlenül megláttam, hogy makktízes következik. A báró rám szól, hogy aszongya: «Barát, mire játszol, tedd ki!» - «A csuhámra mondok, - száz forintot ér». «Tedd ki, aszongya, másképp nem gilt!» Ő is kivágja a százast, a csuha mellé. (kendőjével a homlokát törülgeti) Ördög vigye a cudar kártyását, hát úr az ilyen?*

ANNA *Nem értem.*

JÁNOS *Nem érti? Hát ő volt a bankadó, s neki is huszonegye lett.*

ANNA *No, nagy meggondolatlanság, János-barát.*

JÁNOS *Könyörögtem, hogy adja vissza. Felajánlottam neki kordémat, szamaramat. Váltót is kínáltam. Nem kellett neki, csak a csuha. Kitömte szénával, és betétette a fegyvertárába. Hát főúr az ilyen? Fősvény csiszlik! Alábravaló rendű az útszéli köszörűsnél.*

ANNA *Dehát hogyan jut most haza?*

JÁNOS *Hiszen ezt szeretném én is tudni. (könyörögve) Kérek itt egypár napra szállást.*

ANNA *Adunk szívesen.*

JÁNOS *Aztán van itt a faluban valami szabó is?*

ANNA *Csak olyan paraszt-szabó.*

JÁNOS *Mindegy, csak szabni tudjon. (mutatja a semmit) Posztót már hoztattam a városból. (szerepen kívül) Lesz majd posztó?*

RENDEZŐ Lesz! (nagy levegőt vesz) Ugye, ezt nem gondoljátok komolyan? Ez... ez mi? Szórakoztok velem, vagy magatokat szórakoztatjátok? Ez a játék még száz éve is rohadt ciki lett volna! Ugye, Géza?

GÁRDONYI (alszik)

ANNA Mehet? (szerepben) *Sz' akkor rendben van minden.* (kintről fúrás zaja hallatszik, kiesik a szerepből) Ezt így nem lehet, Géza.

GÁRDONYI Mit, kérem?

ANNA A másik.

RENDEZŐ (ordít) Mi van már?

IMRE (rohanva érkezik) Fúrják a kávézó pultot.

RENDEZŐ Most?

IMRE Most érnek rá.

(Iszonyú zajjal fúrnak, bontanak a munkások.)

RENDEZŐ (felpattan) Jó! Igyunk egy kávét!

GÁRDONYI (felpattan) Igyunk!

ANNA Remek!

SÁRI (belép) Bocs a késésért.

ANNA Fordulhatsz is vissza! Szakmunka folyik a színházban.

JÁNOS Mára végeztünk?

ANNUSKA (felkapja a fejét) Végeztünk? (rendezőnek) Szólhattál volna!

RENDEZŐ Dehogyan végeztünk... Iszunk egy kávét?

SÁRI (közéjük ugrik) Igyunk!

(A rendező ijedten néz Annuskára, aki játékos féltékenységgel nevet rá.)

RENDEZŐ Oké... Maradjunk inkább, próbáljuk meg a néptáncot.

JÁNOS Micsodát?

RENDEZŐ Géza sok dalt írt anno, ezek egyikét hangszereljük át modernre, s egy néptáncbetéttel színesítünk... vagy mi.

GÁRDONYI Pattanjon a díszes társaság!

RENDEZŐ Imre, mutatod?
ANNUSKA Imre a koreográfus?
RENDEZŐ Nem kell különösebben komoly táncra gondolni!
IMRE Néptáncoltam kilenc évig.
ANNUSKA Ez nagyon komoly! (nevetve) Ez az egész nagyon komoly.

(Kezdenek készülődni a tánchoz. Imre félrevonja a rendezőt.)

IMRE A hitellel mi van?
RENDEZŐ Nem kapjuk meg. Csak tizenöt millát.
IMRE (ijedten) Abból lehetetlen kihozni...
RENDEZŐ Lesz valahogy... Majd kitalálom. (többieknek) Akkor kezdődjön hát a musical varázs!

(Imre betanít néhány egyszerű lépést, majd a zene is megszólal, vidáman táncolnak. A rendező és Annuska össze is kapaszkodnak, izzik körülöttük a szerelmes levegő! Sári hirtelen rosszul lesz.)

SÁRI Au!
IMRE (leállítja a zenét)
ANNUSKA Jól vagy?
SÁRI Semmi baj. Csak a hasam.
RENDEZŐ Ülj le!
SÁRI (leül) Azt mondták, a negyedikben ez normális.
ANNA Milyen negyedikben?
JÁNOS Mi normális?
SÁRI Hogy rosszullétek jönnek.
ANNUSKA (sejt valamit) Milyen rosszullétek?
SÁRI Tudod, a baba miatt.
ANNUSKA (szárazon) Nem tudom...
ANNA Téged felcsináltak?
GÁRDONYI (csend) Rendező úr, a légy bekapva.
IMRE Mi?

RENDEZŐ Sári, jól vagy?

SÁRI Nyugi, nem kell idegeskednek, apuval már lebeszéltem.

IMRE Mi? (elrohan)

ANNUSKA (halkan) Tőled vár gyereket?

RENDEZŐ Nem tudtam... Nem mondta... (Sárinak) Tőlem van?

SÁRI (bólint) Aha.

ANNUSKA Te úgy andalogtál velem végig egy nyarat, hogy közben felcsináltad az egyetlen felcsinálható fiatal lányt? 2018-ban, amikor még a kertévek szakácsműsorai is arról szólnak, hogy mekkora vadállatok a férfiak, hogy a művészvilág egy nagy, aljas orgia, hogy lányok, nők, asszonyok arra vannak ítélve, hogy gusztustalan bránerokat szopákoljanak a karrierjük érdekében, és te fogod magad, és megbaszod ezt a lányt? (Sárinak mutatja a jelet) Sárókám, metoo... (nagyon ideges) Baszszameg...

ANNA Nagy ügy! Térdeltem rendező előtt én is. Meg ügyelő előtt is. Nem egyszer, de nem is kétszer. Túléltem? Itt vagyok? Itt. Az én döntésem volt, nem kényszer hatása alatt lettem megzaklatva.

ANNUSKA (csend) Ugye, ez csak vicc? Ugye nem ezt gondoljátok?

RENDEZŐ Rozi...

ANNUSKA Én ilyen emberek között nem tudok dolgozni.

ANNA Akkor ne dolgozz!

GÁRDONYI (csend) *Mindig különös nekem, mikor valakiről azt mondják: elcsábította ezt meg ezt az asszonyt. Olyan, mintha azt mondanák valakiről, hogy úszni tanította ezt meg ezt a halat...*

RENDEZŐ (Annuskának) Elég sértő a feltételezés, hogy egy kalap alá veszel engem azokkal... tudod, kikkel.

ANNUSKA Miért, miben vagy más?

SÁRI Mert ő nem akart semmit, csak berúgott.

ANNUSKA Csak berúgott? Nagyszerű érv. A védelem ma topon van.

RENDEZŐ Rozi, nem itt kellene...

ANNUSKA Bazdmeg! (kirohan)

ANNA (legyint) Szerintem most mi is lelépünk. Ezt beszéljétek át, Géza! János?
JÁNOS Megyek. (kimennek)

(Feszült csend. Sári tördeli a kezét, Gárdonyi kisgyerekes sunyisággal mosolyog, a rendező nem tud mit kezdeni a helyzettel.)

RENDEZŐ (megtöri a csendet) Imre! (semmi) Imre!
IMRE (sértetten érkezik) Igen?
RENDEZŐ (feszült) Próba van, nem?
IMRE Te tudod.
RENDEZŐ Tizenhatodik jelenet.
IMRE (kelletlenül lapoz) Mindjárt...
RENDEZŐ Második felvonás. 67. oldal...
IMRE (megtalálja) Meg is van.
RENDEZŐ Akkor fussunk neki, ahogy mondani szokták.

(Elindul a jelenet. A rendező nem nagyon képes figyelni. Gárdonyi ellenben lelkes közönség! Imre nagyon civil, de ebből a civilségből eredően nagyon emberi, s nem tudja titkolni Sári iránt érzett vágyait, érzelmeit. Sári próbál tökéletes lenni, bár ettől inkább iskolás lesz játéka. Mindketten túpontosan tudják a szöveget!)

SÁRI (legyezést imitál) *Annuska bement. Ülünk le míg kijön.*
RENDEZŐ Mit csinálsz?
SÁRI Legyezek.
RENDEZŐ Nem lesz... de mindegy, legyezz!
GÁRDONYI (halkan) Én úgy gondolám, ne hagyjuk el a legyezőt!
IMRE Mehet? (szerepben) *Leülünk?*
SÁRI *Mért ne? (leül)*
IMRE *Én is leüljek?*
SÁRI *Hát persze.*
IMRE (leül)

SÁRI (legyezi magát) *A Szultán igen csinos állat.* (civilben) Amúgy Szultán egy kutya, ugye? S nem igazi szultán...

RENDEZŐ (nem figyel) Tessék? Igen, kutya...

GÁRDONYI Ló! Szultán egy ló, kérem.

SÁRI Szóval ló. Értem. (legyezi magát) *A Szultán igen csinos állat.*

IMRE *Csinos, de vén.*

SÁRI (imitálja, hogy a legyezőt összehajtja) *Az igaz, hogy nagy a feje.*
(civil) Ja, persze, hogy ló!

IMRE (rendezőnek) Folytassuk?

RENDEZŐ Persze.

IMRE (legyez) *Csinos, de vén.*

SÁRI (imitálja, hogy a legyezőt összehajtja) *Az igaz, hogy nagy a feje.*

IMRE *És a háta be van horpadva.*

SÁRI *Szóval nem olyan szép, mint gondoltuk.*

IMRE *Nem olyan.*

SÁRI (imitálja, hogy a legyezőjével a tenyerébe rajzol, majd kis szünet után) *Mondja, miért nem jön maga soha a postára?*

IMRE *A postára?*

SÁRI *Oda.*

IMRE *Mert nincs ott dolgom.*

SÁRI *Nincs?*

IMRE *Nincs. Sohasem adok fel ajánlott levelet.*

SÁRI *Nem?*

IMRE *De nem ám. Mert lássa az sok pénzbe kerül.*

SÁRI *Harmincöt fillér.*

IMRE *Az elég sok. Soha életemben nem adtam fel ajánlott levelet.*
Drága no, hiába.

SÁRI *Az igaz.*

IMRE *És csakúgy elmegy...*

RENDEZŐ Álljunk meg!

IMRE Béna vagyok, ugye?

RENDEZŐ Nem te... nem veled van baj...

(A folyósón megcsörren Imre telefonja, kiszalad.)

RENDEZŐ Olyan nehéz eljátszani meggyőződéssel, hogy nekem van igazam, hogy akkor is úgy jó, ha még én sem hiszem el... Elfáradtam. S eljött az ideje a nagy beismerésnek: ezt a feladatot nem sikerült megoldanom, basszameg...

(Megszólal a rendező telefonja is.)

RENDEZŐ Mi a tököm! (felveszi, hallgat) Géza, magát keresik.

GÁRDONYI Éngem? (átveszi a telefont, óvatosan emeli füléhez) Gárdonyi Géza, személyesen. (hallgat) Értem, kérem. (átadja a telefont) No lám!

RENDEZŐ (belehallgat, de már letették) Művészeti Akadémia? Beszarok.

GÁRDONYI No lám!

RENDEZŐ És?

GÁRDONYI *'22-ben meghívó érkezett a kormányzóhoz teára. A dán király hintóját küldte Andersenért, én egy nyomtatott kártya-meghívóra lóduljak...? S velem együtt harminc meghívott között...?*

RENDEZŐ (kérdőn int a fejével)

GÁRDONYI Éngem ne fűlszerkentyűn hívogassanak díjakért. Nem megyek.

RENDEZŐ Honnan tudnak ezek mindenről?

IMRE (jön) Telefonáltak az önkormányzattól.

RENDEZŐ Mi van, Imre?

IMRE Csúszik az engedély. Nem adták meg az új képet.

RENDEZŐ Képet?

IMRE Település képi változási bejelentési kérelmi... engedély... Valami ilyesmi.

GÁRDONYI (elindul) Kerekedjünk hát fel!

SÁRI Maradjak?

RENDEZŐ Öhm... (Gárdonyi után indul) Gyakoroljatok! Sietünk.

(Színváltás. Iroda. Érkezik az önkormányzati ügyintéző – egy fiatal hölgyemény –, kezében hatalmas halom aktával.)

ÜGYINTÉZŐ (gépiesen olvas) Tervezői jogosultsággal, kamarai számmal rendelkező építész által aláírt dokumentáció, mely a következő elemeket tartalmazza: jelenlegi állapot alaprajza; a helyiség tervezett méretvonalakkal ellátott, berendezett alaprajza, különös tekintettel a kávézó méretére és funkciójára; a tervezett bejárati átalakítás; szintrajz a ház azon emeletéről, amelyen a rendeltetésváltozással érintett helyiség elhelyezkedik, lépcső, lift, szomszéd helyiség, annak bejárata, érintett helyiség elhelyezkedése; nyilatkozat, hogy a használat változtatást követően a helyiség az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997.LXXVIII. törvény 54§ 3. pontjában foglaltak szerint az új használatra alkalmas, valamint az országos településrendészeti és építési követelményekről szóló 253/1997 (XII.20.) kormányrendelet, OTÉK általános előírásainak megfelel, különös tekintettel az 50§ 3. bekezdésben foglaltakra...

RENDEZŐ (összenéznek Gárdonyival) Lehetne egyszerűbben, kérem?

ÜGYINTÉZŐ (folytatja, mintha nem is hallaná a rendezőt) A bejelentési eljárás az ügyfél által a polgármesterhez benyújtott papíralapú bejelentésre indul. A bejelentésnek a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet (továbbiakban: Korm. rend.) 23. § (2) bekezdésében előírtakat kell tartalmaznia. A bejelentéshez valamilyen, melléklet szerinti tevékenység esetén egy példányban papír alapon és digitális adathordozón, megfelelő jogosultsággal rendelkező tervező által készített dokumentációt kell mellékelni. A dokumentációnak a kormányrendelet 23. § (3) bekezdésében meghatározott munkarészeket kell tartalmaznia...

RENDEZŐ Stop, stop, stop!

ÜGYINTÉZŐ Igen?

RENDEZŐ (halkan) Kérem, most mit is kell bejelenteni?

ÜGYINTÉZŐ (gépiesen folytatja) Településképi bejelentés a településképi bejelentési eljárásról és településképi kötelezésről szóló Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testületének 20/2015. (V.27.) önkormányzati rendeletben foglaltak figyelembevételével.

GÁRDONYI (nevetve) Sommás...

RENDEZŐ (félénken) Ez... ez mi?

ÜGYINTÉZŐ A nyomtatványt kitöltötték?

RENDEZŐ Öhm... (csend) Kérhetnék egy nyomtatványt?

ÜGYINTÉZŐ Honlapunkról minden nyomtatvány letölthető. Nekem nem feladatom kiszolgálni...

RENDEZŐ Kérem! (kedvesen) Segítsen, kérem!

ÜGYINTÉZŐ (undokan odaad egy lapot)

RENDEZŐ (keresgél a zsebében) Én csak a kémény miatt akartam...

ÜGYINTÉZŐ Milyen kémény? (átnyújt egy tollat) Töltse, nekem erre nincs időm.

RENDEZŐ (ír, majd megáll) Ide... Nem értem, kérem...

ÜGYINTÉZŐ (kikel magából) Mit nem ért ezen? Mit nem lehet ezen megérteni?

GÁRDONYI (közel hajol) Drága! Essen meg lelke mirajtunk! Mink művész-félék vagyunk, nem bürodisták. Higgye el, ha szemembe néz, csak az őszinteséget látja. Legyék magácska is őszintén előzőkeny velünk! Kérem.

ÜGYINTÉZŐ (csend után őszintén) Itt ülök napi nyolc órát egyedül, az aldis papucsomban, a nescafemmal, a Love in Paris parfümöm illatában bűzölögve, hatóságilag rettegek a kultúránk elnyomóitól, a facebookra öt percem sincs, nem járok színházba, moziba, táncolni, verem a billentyűt megállás nélkül, pedig egy brit tanulmány szerint a számítógépek billentyűzete akár ötször is maszatosabb lehet, mint az átlagos vécéülőke, s én ebben a baktérium fertőben mártogatom meg magam hétfőtől

péntekig, a fizetésem harmadát fertőtlenítőkre költöm, és mindehhez még hetente tizenhat órában ütődött, tudatlan, erőszakos, és mégis kiegyensúlyozott ügyfelekkel kell diskurálnom olyan jogszabályokról, amiről még a megalkotóik sem tudják, hogy éppen tegnapi, vagy holnapi, jézusom, nekem még múltam sincs, de már a jövőm is kilátástalan, és engem tizennégy hónapja nem dugott meg senki, pedig én még annyira fiatal vagyok még...

GÁRDONYI Látja, kedves, mindhárman emberből vagyunk. Lelkeink egy úton járnak.

ÜGYINTÉZŐ (sír) Annyira fiatal vagyok még...

GÁRDONYI (csend) Hasonlónak képzeltem a mi Sárink picsogását.

REDNEZŐ (súgva) Lám, egy újabb gyűjtés!

ÜGYINTÉZŐ (összeszedi magát) Adja ide! (elveszi a papírt, hosszan olvas) Mik is maguk? Kávézó?

RENDEZŐ És kulturális közösségi tér.

ÜGYINTÉZŐ (bizalmasan) Ne adják be!

RENDEZŐ Tessék?

ÜGYINTÉZŐ (közelebb hajol) Ne adják be!

RENDEZŐ De...

ÜGYINTÉZŐ Senki sem keresi azt a kéményt. Változtatás meg úgyszinc, nem kell semmi engedély. Elég egy bejelentés. Iktatom, és már kezdhetik is a kerületi kultúra öregbítését. (odaad egy papírlapot) Viszlát.

RENDEZŐ (nem érti) Nem is tudom...

GÁRDONYI (feláll, húzza a rendezőt is) Kezeit csókoljuk, nagysád! Jöjjön, rendezőkém! (kimennek)

ÜGYINTÉZŐ (álmodozva néz)

(Színpad, később. Mindenki a színpadon, érkezik a rendező és Gárdonyi. Folytatódik a próba, bár a rendező nemigazán kezdeményező. Annuska ellenben harciasan, mint egy primadonnába zárt Jean d'Arc áll a színpad közepén.)

RENDEZŐ Elnézést, be kellett mennünk a hivatalba...

ANNUSKA (hirtelen) Oké, akkor nézzük a harmadik jelenetet!

RENDEZŐ Be kellene fejeznünk Sári és Imre...

IMRE (felkapja a fejét)

ANNUSKA Harmadik felvonás. (olvas, s mindeközben kezeivel nagyokat gesztikulál) Falusi úriszoba, egyben ebédlő is, társalgó is. Elől a jobb sarokban az a pianínó, amely az első felvonásban kívülről látható volt. A falon (megnyomja) néhány ősi arckép. Egy sarokban pipatartó. Van még a szobában bőrdívány, kredenc, asztal, bőrszékek. De minden bútor régi. Jobbközépen a kívülről való bejárat ajtaja. Balközépen egy másik szobába nyíló ajtó. A háttér közepén van a teraszra nyíló ajtó. Jól mondom? A modern, mai, kortárs faszságban is ez lesz? Vagy egy hifi esetleg, lapostévé bekerül? De csésze, az az átkozott csésze mindenképp ott legyen a kezem ügyében!

RENDEZŐ Rozi...

ANNUSKA (kijavítja) Annuska! (szigorúan néz) Harmadik jelenet. 81. oldal.

RENDEZŐ (beletörődve) Jó. (erőt vesz) Sári, megtaláltam a karakteredet.

ANNUSKA Megvan az már. Kezdjük, babám!

ANNA (int) János!

JÁNOS (feláll) Akkor mi beülünk egy kávéra. (kimennek)

(Sári ijedten néz a rendezőre, de beleáll a szerepbe. Mindent pontosan tud, minden instrukciót megcsinál, ami leírva van. Annuska persze olvassa a szöveget.)

SÁRI (imitálja, hogy a kalapját és a napernyőjét lerakja) *Jaj Annus, mennyi a mondani valóm! Már alig vártam, hogy hozzád juszak. Képzeld csak ott volt ma a postán!*

ANNUSKA (gyűlölettel, fagyosan néz rá)

SÁRI *Tudod, megpukkadsz nevettedbe, ha elmondom. De hiszen még a tegnapit se tudod. Vagy Imre elmondta?*

ANNUSKA (csak néz)

SÁRI (halkulva) *Mi bajod?*

ANNUSKA *Semmi. Csodállak!*

SÁRI *«Csodállak.» Mit jelent ez a «csodállak?» Annuska, te haragszol valamiért!*

ANNUSKA *Csodálom, hogy volt bátorságod átlépni ezt a küszöböt.*

SÁRI *Kérlek az Isten szerelmére, micsoda hang ez?! Mit vétettem Annuska, mondd ki hamar!*

ANNUSKA *Mindent tudok!*

SÁRI *(kissé civilben) Mit?*

ANNUSKA *Bámulom a te kaméleoni képességedet!*

SÁRI *Az én kaméleoni képességemet? Kérlek Annuska...*

ANNUSKA *Kaméleon vagy, nem is kaméleon, hanem vipera!*

SÁRI *Én? Vipera?*

ANNUSKA *Körém csavarodtál, megmartál!*

SÁRI *(majdnem sír) Annuska...*

ANNUSKA *Mindent láttam! Óh, mily képmutató vagy! Még tíz perccel előbb is azzal vakítasz, hogy Vas Imréről zenélsz!*

SÁRI *Én? Nem értelek! Jaj, adj egy pohár vizet, mert elájulok.*

ANNUSKA *Hiába játszod az álarcosdit, láttam, mikor a kertben a nyakába borultál.*

SÁRI *Én? Kinek borultam én nyakába?*

ANNUSKA *Ölelgetted, szorongattad. Meg se vártad, hogy az én kezem melege lehűljön a kezéről, már te megragadtad.*

SÁRI *Csak nem Mikulásról beszélsz? (erőltetetten felkacag) Izé, Mikulósról...*

GÁRDONYI *Sári, kérem, ide nem kell derékcsavargató kacagás.*

SÁRI *(bólogat, hogy érti, de folytatja) De hiszen, ha úgy volna is, te apáca leszel.*

ANNUSKA *Igaz. De mégis, mielőtt felölténém a fátyolt, megkímélhettél volna ilyen látványosságtól. Várhattál volna egypár napot.*

SÁRI *Annuska, esküszöm neked mindenre, ami neked legszentebb, én csak megfélekedezésből borultam a vállára. Sírtam Annuska, sírtam, mint a júliusi zápor és mikor a szív el van keseredve, ösztönösen a részvevő kebelre borul. (tényleg sír)*

ANNUSKA (szárazon) *Különös, hogy ilyen hamar megvigasztalódtál!*

SÁRI (zokog) *No igen, ez természetes: ma már ott járt a postán. Nézd, ha nem hiszed... De előbb elmondom, tegnap... mi történt, mert tegnap... elrohantam... mint a bolond...*

ANNUSKA (a rendezőnek) Légy boldog, te... Látod? Jó nézni, mit értél el? Te híró, te világ ura! Te szarzsák...

SÁRI (megöleli Annuskát) Én nem akartam, hogy rossz legyen neked... Én nem akartam... Csak láttam, mennyire tetszel neki, s arra gondoltam, akkor megszerzem magamnak, s akkor te majd felnézel rám, és elismersz, s nem tartasz egy himpellérnek... Én nem azért szexeltem vele, hogy adjon szerepet, mert apu megmondta, hogy megvesz nekem bárkit, nekem szerepért még nem kellett semmit sem tennem... Ne haragudj...!

ANNUSKA Ne taknyozz össze! (kirohan)

GÁRDONYI Rég elveszettnek gondolám a himpellér szavunkat.

SÁRI (pityereg) A dadustól ismerem.

IMRE (megsimogatja Sárít) Ne sírj...!

SÁRI Most mi lesz?

RENDEZŐ (révetegen) Holnap lesz. Ha lesz. Ha nem lesz, lesz. Ha lesz, nem lesz...

GÁRDONYI Tegyük rendet, Géza, járjunk utána az igazságnak! (elindulnak) Sárika igen szépen sírdogál, használhatnánk...

(Színváltás. Előkelő iroda. A rendező, Gárdonyi és Sári egy elegáns íróasztalnál ülnek, Sári apja idegesen mászkál.)

RENDEZŐ Igazán röstellem...

APA Mindennek van értéke. Mindennek van ára. A valuta számít. Te felcsináltad a lányomat. Nem jó hír. Jön a gyerek. Ez sem jó hír. Lesz egy állandó rendezője. Mert lesz, ugye?

RENDEZŐ (bólint)

APA Legalább nem kell már selyemsálás, narancsbőrbe pólyált libsi mamutokat fehér béemvékkel lekenyereznem, hogy adjanak

két mondatot a gyerekeknek. Nagy macera volt ez nekem. De térjünk vissza az aktushoz!

SÁRI

Apu...

APA

(leinti) Már megbeszéltük, nem?

SÁRI

(bólint)

RENDEZŐ

Én tényleg mindent...

APA

Nem kell minden. Elmondom, mi kell, és ha elmondom, akkor el lesz mondva, mi kell. Tudom én, mennyire nehéz kordában tartani a lompost. Én is férfi vagyok, én is dugok kiscsajokat, de elmondjam mi a különbség? (közel hajol) Én megtehetem. Mert van egy pozícióm, van egy egzisztenciám, van egy jövőképem, van hatalmam. Neked nincs. Egyik sem. Az a baj ezekkel a művészi hepeningekkel a paplan alatt, az a legnagyobb baj, hogy nincs fundamentális értékük, nincs mögöttük semmi. Jó a csaj? Megdugom. Megkötött benne a gipsz? Lépek.

RENDEZŐ

Én nem akartam lelépni...

APA

Pedig fogsz. Ez a gyerek a mi gyerekünk. A mi családuké. Elmondom okosba a hogyleszt. Először is, te nem vagy, nem voltál, nem leszel. Nem akarom meghallani, hogy Sári és a gyerek bármilyen kapcsolódási pontot is találjon veled, rendező úr! Van egy sameszom, az Agárdi Szili, a nevére veszi a gyereket...

SÁRI

Én nem megyek hozzá a Szilihez!

APA

Persze, hogy nem mész hozzá! Te színésznő vagy, várnak a szerepek, nem azért fizettem évekig, hogy menjen a levesbe. Majd felnevelődik az a gyerek, felveszek egy dadát, vagy mit tudom én, mit, te meg színészkedsz. Én csinállok belőled nagy színésznőt, attól ne félj! Az Agárdi Szili csak a nevét adja meg a pozícióját. Sokat köszönhet nekem.

RENDEZŐ

Én szeretnék...

APA

Nem szeretnél semmit. Csak azt szeretnéd, hogy ne is emlékezz arra, hogy megcsináltad a lányom! És azt szeretnéd, hogy kurva nagy szerepeket játsszon el a Sári, amiről írhat a Nők Lapja meg a kurvaanyja minden hírlap. Csak ezt szeretnéd, és

nem azt, hogy egy betonzokniban zabáljanak fel a dunai sügerek.

GÁRDONYI

Nincsenek dunai sügerek.

APA

Ki ez a bohóc?

GÁRDONYI

Gárdonyi Géza.

APA

(vigyorogva kezet nyújt) Ady Endre... Mi a faszom már ez?

SÁRI

Apu, nem mondhatod meg, hogy mit csináljak a gyerekemmel! És azt sem, hogy ki nevelje fel! Én nem akarom, hogy a Szili legyen az apja, mert van már neki, a Géza. És ha adsz pénzt, ha nem adsz, akkor is én leszek az édesanyja, mert akarok az édesanyja lenni! Mert ez az én döntésem...

APA

(rendezőnek) Jól csinálja, mi? A Kaposában nincsenek ilyen alakítások.

RENDEZŐ

Sári nagyszerű színésznő.

APA

Ebben a szubkultúrában miért nagyszerű minden? Miért nem egyszerűen jó?

SÁRI

(még folytatná)

APA

(rendezőnek) Mennyi pénz kellene, hogy elinduljatok?

RENDEZŐ

(halkan) Húsz.

APA

(leül az asztalához) A héten átutalom, majd megírjuk a papírokat, gyere be aláírni. És minden évben... Vagy hogy is mondjátok ti? Évadban? Na, minden évadban adok még ötöt. Elég lesz? Legyen szerepe a lánynak, a többit pedig elfelejtjük. (kimegy) Viszlát.

SÁRI

(csend) Nem kell elfogadnod... Vagy fogadd el, mert úgyis az van, amit akar. Én próbáltam beszélni vele, de hát... Látod, milyen!

GÁRDONYI

Még a nyáron, mikor a szigeten jártunk a vígasságon, ott diskuráltam a miniszterelnökkel, no, ő volt ily hasonlóan karakán.

RENDEZŐ

(zakatol az agya, alig figyel) Milyen miniszterelnök?

GÁRDONYI

A magyar. Érdeklődött, meddig szándékozom maradni, hisz a választások évében emlékeznének meg halálom jubileumáról.

Megnyugtattam, hogy nem tervezek addig ehelyütt szellemkedni.

SÁRI (rendezőnek) Mondj valamit, Géza! (csend) Nem vagyunk szerelmesek, tudom, de attól még tök jó, hogy lesz egy gyerekünk. S jó lenne, ha így maradna, hogy te is vagy meg én is vagyok, mert amikor felnő, és szerelmes lesz egyszer, és lesz egy gyereke, akkor legalább láthatnánk, milyen lehet az... Tudod, az!

RENDEZŐ Én miért gondoltam rólad, hogy seggbuta vagy, Sári?

SÁRI Bocs.

RENDEZŐ (sóhajt) Nehéz a jó irányt megválasztani a lehetőség és a becsület útelágazódásánál.

GÁRDONYI Tudja maga jól, rendező úr, hogy merre forduljon a keresztlátnál. (csend) Tán talál egy harmadik utcácskát, egy takaros kiskapuvál a kőkerítés mellett!

(Másnap. Folytatódik a próba.)

GÁRDONYI Mire várakozunk?

RENDEZŐ Mindjárt jön. Öltözik.

GÁRDONYI Tán kialudta a mérgét az éjszaka!

(Érkezik Annuska. Tréningruhában, tornacipőben, mégis ügyelve kellemes, vonzó megjelenésére.)

ANNUSKA Elég hűvös van az öltözőben.

RENDEZŐ Elektromos fűtés, norvég rendszer. Bonyolult lett volna a házgázkazánjára csatlakozni... De hagyjuk ezt!

ANNUSKA Nem akarok pikírt lenni, de egyszer majd lesz Miklósunk is?

RENDEZŐ Dolgozunk rajta. (hangot vált) Rozi, megbeszélhetnénk...?

ANNUSKA Na, próbáljunk, nyakunkon a bemutató. (körülnéz) Akkor? Leszel te?

RENDEZŐ Szerintem napoljuk el ezt a próbát! Ígérem, hamarosan találok egy Miklóst...

ANNUSKA Ne már! Ezért jöttem be? Feleslegesen akard kifizetni a pró-
bapénzem? Ne legyél már kiskutyuli, aki feladja az első aka-
dálnál!

RENDEZŐ Oké... (beletörődve) Ha Gárdonyi úr nem vállalja, akkor leszek
én a Miklósod...

GÁRDONYI (csend) *Az író nem színész. Mihelyt csináltság érzik a munká-
ján, nem hisznek neki. Hugóban csinált az ellentézis, Béranger-
ban a refrén, Dickensben a perszifikált mondások és érzelgős
jelenetek. Jókai teljesen teátrális. A nyugatos poéták versein a
csináltság, és Arany versein is. A művészet: elrejteni a művé-
szetet...*

RENDEZŐ (leinti) Köszönjük Géza, elég ennyi.

ANNUSKA Olvasod, vagy megy könyv nélkül?

RENDEZŐ Megy.

ANNUSKA (Gárdonyinak) Géza, majd... izé... instruáljon minket!

GÁRDONYI Ehhez én nem értek, kérem.

ANNUSKA Próbálja meg! Rendezni nem nagy truváj. 74. oldal.

RENDEZŐ (gimnasztikázik) Akkor, hajrá!

ANNUSKA Gyere, te nímand!

RENDEZŐ (átéléssel nekiugrik a szerepnek) A prépostnak... prépostnak
(nem tudja kimondani a prépost szót) *A prépostnak írt, ugye?*

ANNUSKA (nevet) *Meg az apÓcáknak, hogy jöjjenek értem azonnal.*

RENDEZŐ *Engedje meg, hogy szerencsét kívánjak.*

ANNUSKA (nagyon röhög) Köszönöm.

RENDEZŐ *Látom már, hogy önző vagyok... (ideges) Lehetne, hogy nem
röhögöd szét?*

ANNUSKA Persze, folytassuk!

RENDEZŐ (beleéléssel) *Látom már, hogy önző vagyok. Ha maga csak
apácaklastromban lehet boldog, legyen ott boldog. A fő az,
hogy boldog legyen.*

ANNUSKA *Én is azt kívánom magának... (nagyon röhög) Bocsánat, de
nem bírom.*

GÁRDONYI Nekem érdekes eme színjáték. Rendező úr, maradhatna tán a vidámság!

RENDEZŐ (komolyan) Ez tragédia! Ebből nem lehet viccet csinálni.

ANNUSKA Pedig megágyasztál a vígjátéknak, színházcsináló barátom!

GÁRDONYI Tragédia ám egy nagy...

RENDEZŐ Folytathatnánk? (Annuskának) S légy szíves, legyen meg a karakteredben a vívódás, a kétségbeesés! Nagyon fontos ez a jelenet.

ANNUSKA (tragikus komolysággal) *Majd megvigasztalja Sári.*

RENDEZŐ (beleéléssel) *Engem? Még kilenc Sári se.*

ANNUSKA Hát nem basztad meg? Nem csináltál neki gyereket?

RENDEZŐ (csend) Ez így nem fog menni.

GÁRDONYI Pediglen kettőezertizennyolcban Balogh Miklós megcsinálja a Sárit, ezt magam sem vitatom.

RENDEZŐ Maradjunk az eredeti szövegnél.

GÁRDONYI A művészno írói vénája lenyűgöz.

RENDEZŐ Ez egy Gárdonyi szöveg. 1903-ból.

GÁRDONYI Kilencszázkettőből.

RENDEZŐ Tök mindegy... És abban nem szerepel az, hogy Miklós felcsinálta Sárit.

ANNUSKA (Izgatottan.) *Nem veszi el, ugye?*

RENDEZŐ (csend, majd szerepben folytatja) *Én? Sárit? Még ha lapáttal vetnék az ölembe, akkor se kellene. De hogy jut éppen Sári az eszébe?*

ANNUSKA (csend) Tudod te azt nagyon jól.

RENDEZŐ (Gárdonyira néz)

GÁRDONYI *Rendező úr kérem: ez az egész jelenet élénk. Folytassák!*

ANNUSKA *Nem illő, hogy aki apáca, haragudják. Mindenkinek megbocsátok.*

RENDEZŐ *Én nem tudom mi a bajuk. Én úgy vagyok Annuska, mint aki egyszerre meg is siketül, meg is vakul. Az fáj nekem lássa, hogy el kell válnom az életem legszebb gondolatától. Benne éltem már abban a gondolatban, hogy maga az én élettársam. És*

íme, el kell válnunk, s még csak annyi boldogságot sem enged a jó Isten, hogy magát búcsúzásképpen megcsókolhatnám.

ANNUSKA *Iszen... ha éppen ez fáj... a jó Isten... megengedheti...*

RENDEZŐ *Megengedheti?*

ANNUSKA *Meg.*

RENDEZŐ *(nem mozdul)*

ANNUSKA *Megengedem.*

GÁRDONYI *(halkan) Csók.*

RENDEZŐ *(hosszan megcsókolja) Köszönöm.*

ANNUSKA *(kis szünet után) Holnap úgyis belépek a klostomba.*

RENDEZŐ *És nem látom többé.*

ANNUSKA *Én se magát.*

RENDEZŐ *Örökre elválunk.*

ANNUSKA *Örökre.*

RENDEZŐ *Engedje meg, hogy még egyszer megcsókoljam.*

ANNUSKA *(szárazon) Tessék.*

RENDEZŐ *(hosszú, érzékeny csók) És megengedi, hogy holtig gondoljak magára?*

ANNUSKA *(sírósan) Tessék?*

GÁRDONYI *(csend) Ligeti Juliska és Rózsahegyi Kálmán sem csókoltak ily szenvedéllyel.*

(Annuska kirohanna a színpadról.)

RENDEZŐ *Annuska!*

ANNUSKA *(megfordul) Igen?*

RENDEZŐ *Még egyszer és utoljára! (többször, szenvedélyesen megcsókolja) Még egyszer... még egyszer...*

ANNUSKA *(kibontakozik s csendesen elrohan)*

GÁRDONYI *(csend) Színpadi csók, rendező úr?*

RENDEZŐ *Géza, kérem... fogja be!*

GÁRDONYI *Aki engem kedvetlenít, egy nagy jótól foszt meg: a kedvemtől. S fordítva: aki jókedvet ad, jótevőm.*

ANNUSKA (jön vissza) *Úgy csókolsz, mint aki egész életében rám várt.*
Mondja már meg valaki, hogy a picsába kerültem én ebbe a szituációba? Volt nekem egy nagyon szar életem, amit már egészen kezdtem megszeretni, erre itt van egy tehetségtelen flótás, aki... aki...

RENDEZŐ (játszik rendületlenül) *Eljöttem, hogy elbúcsúzzak kegyedtől Annuska.*

ANNUSKA (nem érti) Mi van?

RENDEZŐ *Ha maga beáll apácának... én meg beállok barátoknak.*

ANNUSKA (nagyon ideges) Az apád faszát leszel a barátom! Annyira undorító vagy, hogy arra nincsenek szavak!

RENDEZŐ *Így van ez jól. Én ott is... mindig magára gondolok Annuska... Isten áldja meg Annuska.*

ANNUSKA Jézusom, hogy ti pasik milyen gyávák tudtok lenni!

GÁRDONYI De kérem! (olvassa Annuska szövegét a szöveggönyvből) *Nem!... Nem! Nem eresztem el! Nem eresztem el, Miklós! És erősen átöleli.*

(Az ajtóban megjelenik Miklós.)

RENDEZŐ Hát te?

MIKLÓS Próba van, nem?

RENDEZŐ Két órája még... (legyint) Gyakorlatilag lemondta ezt az előadást.

MIKLÓS Ne cseszd már, csináljuk, vagy nem? (Annuskának) Hello, kis-kegyed!

GÁRDONYI (halkan) Rendező úr, véleményem lenne...

RENDEZŐ Később, Géza. (Miklósnak) Szóval csinálnád ezekkel a feltételekkel?

MIKLÓS Fussunk neki, aztán majd meglátjuk! (gúnyosan) Ugye, Annuska?

GÁRDONYI (magának) *Nyugodt pulzussal is szerezhetsz pénzt, de a nyugtalanító pénz megfoszthat magától az élettől is. Vagy legalábbis megrövidíti az életedet.*

RENDEZŐ Rozi...

ANNUSKA (összeszedi magát) Persze, csináljuk!

MIKLÓS Valami instrukció?

RENDEZŐ Csináljátok!

(Elindul a jelenet. A két színész felmondja a szöveget, kevés beleéléssel, annál több civil fricskával. Mindeközben a rendező és Gárdonyi beszélgetnek, néha pillantva csak a színészek játékára.)

GÁRDONYI Pedig éppen arról kívántam szólni, hogy rendező úr remekül hozná Balogh Miklóst. Nekem meggyőző volt a játéka. Hiteles, ugyanakkor étellel teli. Megidézte nekem Rózsahegyit. A mába áthelyezve.

RENDEZŐ Nem tudom... Azt gondoltam, nagy lehetőség végre együtt dolgozni vele. Annak idején, a főiskolán megvolt köztünk minden.... Akkor is én csesztem el.

GÁRDONYI *Tárd fel a köznapi élet szépségeit! Minden szép, amit szeretettel néz bárkinek a szeme. Az ideál: szeretettel néző valóság.*

RENDEZŐ Géza, ezekkel a végtelen bölcsetlenségekkel nem sokat segít. Van már fogalma róla, mit is keres mellettem?

GÁRDONYI (megvonja vállát)

RENDEZŐ Gondoltam...

GÁRDONYI Ki tudja, tán magam miatt történik mindez! Tán nem a rendező úr jobbulására jelent meg szellemem! Ki tudja?

RENDEZŐ Érzem én, hogy közelít a nagy bummm! Valami nagy buktát érzek, de nem a színpadon, hanem a gatyámban. Pedig mennyi mindent elmondhattam volna a mának ezzel az Annuskával! Mármint a darabbal, meg ezzel a nővel. A nőmmel! Túl okosnak képzelem magam néha.

GÁRDONYI *Tendenciának nem szabad kilógnia a műből. A tanulságnak magától kell előragyognia. Mihelyt tendenciózus valami, ellenmondást kelt és szinte utálatos.*

RENDEZŐ *Utálatos? Az én vagyok. Szívatom magam, mint egy lipótvárosi Hank Moody.*

GÁRDONYI *Ragaszkodik a színházhoz, rendező úr?*

RENDEZŐ *(csend) Semmi máshoz nem értek. És őszintén: nem is vágyom másra.*

GÁRDONYI *Ki tudja, mi az oka?*

(Mindeközben a színpadon. Annuska néha kitekint a rendezőre, de csak éppenhogy.)

MIKLÓS *A prépostnak... (nem tudja kimondani) A pré-post-nak... (Annuska röhög) A prépostnak írt, ugye?*

ANNUSKA *(próbál komolya maradni) Meg az apácáknak, hogy jöjjenek értem azonnal.*

MIKLÓS *(csend) Engedje meg, hogy szerencsét kívánjak.*

ANNUSKA *Köszönöm.*

MIKLÓS *Látom már, hogy önző vagyok. Ha maga csak apácaklastromban lehet boldog, legyen ott boldog. A fő az, hogy boldog legyen.*

ANNUSKA *Én is azt kívánom magának.*

MIKLÓS *Nekem ugyan hiába kívánja, de azért köszönöm. Én már úgy vagyok Annuska, mint a mesebeli király, akinek az egéről lelopták a napot.*

ANNUSKA *Majd megvigasztalja Sári.*

MIKLÓS *Engem? Még kilenc Sári se.*

ANNUSKA *Hát nem egyeztek meg?*

MIKLÓS *Kivel? Miben?*

ANNUSKA *Sáriver. Láttam, hogyan kapott maga után.*

MIKLÓS *Énutánam?*

ANNUSKA *Mohóbban, mint illett volna. Nem veszi el, ugye?*

MIKLÓS *Én? Sárit? Még ha lapáttal vetnék az ölembe, akkor se kellene. De hogy jut éppen Sári az eszébe?*

ANNUSKA *Azt majd vele végzem el.*

MIKLÓS *Összevesztek?*

ANNUSKA *Még nem. De nem is fogunk. Nem illő, hogy aki apáca, haragudjék. Mindenkinek megbocsátok.*

MIKLÓS *Én nem tudom mi a bajuk. Én úgy vagyok Annuska, mint aki egyszerre meg is siketül, meg is vakul. Az fáj nekem lássa, hogy el kell válnom az életem legszebb gondolatától. Benne éltem már abban a gondolatban, hogy maga az én élettársam. És íme, el kell válnunk, s még csak annyi boldogságot sem enged a jó Isten, hogy magát búcsúzásképpen megcsókolhatnám.*

ANNUSKA *Iszen... (kijavítja a szöveget) Hiszen ha éppen ez fáj... a jó Isten... megengedheti...*

MIKLÓS *Megengedheti?*

ANNUSKA *Meg.*

MIKLÓS *(hosszan megcsókolja) Köszönöm.*

ANNUSKA *(csend) Holnap úgyis belépek a klostomba.*

MIKLÓS *És nem látom többé.*

ANNUSKA *Én se magát.*

MIKLÓS *Örökre elválunk.*

ANNUSKA *Örökre.*

MIKLÓS *Engedje meg, hogy még egyszer megcsókoljam.*

ANNUSKA *Tessék.*

MIKLÓS *(megcsókolja) És megengedi, hogy holtig gondoljak magára?*

ANNUSKA *Tessék.*

MIKLÓS *És gondolhatom-e azt is, hogy néha maga is gondol reám?*

ANNUSKA *(a rendezőnek) Itt most átadok egy virágot, ha majd lesz kellékesünk és kellékünk... (folytatja) Emlékül...*

GÁRDONYI *(halkan) De nehogy a gladioluszt adja vissza!*

MIKLÓS *Mit? (folytatja a játékot) Köszönöm.*

ANNUSKA *Isten áldja meg. (kezet nyújt s néhány lépést tesz)*

MIKLÓS *Annuska!*

ANNUSKA (megfordul)
MIKLÓS *Még egyszer és utoljára!* (többször durván megcsókolja) *Még egyszer... még egyszer...*

(Annuska direkt nem bontakozik ki az ölelésből, úgy néz a rendezőre, aki éppen befejezte a diskurzust Gárdonyival.)

MIKLÓS És kurva búsan néz utána. Fasz. Wolfi, tudnánk beszélni?
RENDEZŐ Esetleg mondhatom? (Annuskának) Vagy maradsz a kebelén?
ANNUSKA Kellemes.
RENDEZŐ Ez úgy szar, ahogy van. Fos. Ehhez nekem semmi közöm.
MIKLÓS Figyu...
RENDEZŐ Nincs figyu. Ezért minek jöttél be?
MIKLÓS (csend) Ráérek.
RENDEZŐ Ráérsz? Ennyiért?
MIKLÓS Erről akartam...
RENDEZŐ Erről?
MIKLÓS Ja. Csúszik a Miniszter második évada... Meg... kéne egy kis előleg.
RENDEZŐ Ezt beszoptad, Miklósom. Tövig. Húzzál a picsába!
MIKLÓS (csend) Azért az eddigi próbákat kipengethetnéd!
RENDEZŐ Milyen próbákat?
MIKLÓS (nagyot nyel) Az eddigieket...
RENDEZŐ (kínjában röhög)
ANNUSKA (zsebéből elővesz egy köteg öteztrest) Itt van... (számolja) harmincöt. (odaadja) Pöcs.
MIKLÓS (összeszedi a földről) Egyenlőre elég lesz.
ANNUSKA Ne hozd egyenlőre! Elég lesz egyelőre. Kac-kac.
RENDEZŐ (Miklósnak) Távozz, kérlek!
MIKLÓS Oké. De ezzel még nincs vége. Van szerződésünk, ha jól emlékszem.
RENDEZŐ Aha, a gépemen. Kinyomtassam esetleg? Aláírnád?
MIKLÓS (hallgat)

GÁRDONYI (csend) Tővig szopta, fíjjam!

(Miklós elrohan.)

RENDEZŐ Új szereposztás. Fasz.

ANNUSKA Csak ne te akarj Balogh Miklós lenni! Valahogy nem megy az neked... sem... (elindul) Nem volt nyerő ötlet megkorosítani az ifjú szerelmeseket... De mindegy is! Hívott a Szurdi, az Arénában lesz egy Egri csillagok musical. Gondolom, megérted, ha inkább azt választom!

GÁRDONYI Nocsak!

RENDEZŐ Lelépsz?

GÁRDONYI (súgja) Itt a nagy bum.

ANNUSKA Fizessek esetleg némi lelépési pénzt? Most utalták a Kossuth apanázst, odaadom, ha kéred!

RENDEZŐ Tudod mit? Lesz pénz. Lesz színház. Lesz Annuska.

ANNUSKA (csend) Viszlát, Géza.

GÁRDONYI Viszlát... (eszmél) Persze, persze, a másik.

RENDEZŐ (cinikusan) Csá.

ANNUSKA (szólna, de inkább elrohan)

GÁRDONYI Vannak még pesti színésznők igen nagy választékban, nemde?

RENDEZŐ Visszajön. Ez olyan, hogy visszajön. Néhány nap, s visszajön.

NOVEMBER

(Két hónappal később, egy próba utáni éjszaka a színházban. Halk zene szól, mindenki nagyon részeg. Imre és már pocakos Sári képviseli egyedül a józanok táborát: állnak egymás mellett, csak úgy szikrázik a vonzalom kettejük között! János tánclépésekkel járja körbe a színpadot, a többiek nem tudnak felállni helyükről. Gárdonyi és a rendező – s közöttük dülöngélve Anna – beszélgetnek. Nehezen formálják a szavakat. Annuska az asztalra borulva alszik.)

- GÁRDONYI *Megtanultam: Addig bele ne fogj, míg az utolsó jelenet és az előtte való hullám megállapítva nincsen.*
- RENDEZŐ *Ez már cunami. A főhős cuna, mi?*
- GÁRDONYI *Ha a regény főfigurája nő vagy gyermek, a mű szerencsés csillogzat alatt fogant. Mindenkinek szimpatikus, mert a nő és a gyermek maga az eleven élet.*
- JÁNOS *És egy kedves kutyus. Vaúúú!*
- GÁRDONYI *Drámában is csak az a jó, amit magadnak írsz.*
- RENDEZŐ *Maga magának mírta Magnuskát?*
- GÁRDONYI *Nézd végig külön-külön a szerepeket, van-e mindenikben legalább egy érdekes mozzanat.*
- ANNA *Rádmozdulok, Géza! (megöleli Gárdonyit) De jó lesz nekem Armand is... (odakiált) János, legyen fenn a János-hegyen...!*
- JÁNOS *(kedvesen int Annának) Géza, jól tudom, hogy Szabolcska Miskával igen nagy barátságot ápoltak?*
- GÁRDONYI *Ha Szabolcska nem írt volna több verset háromnál, nagyobb poéta volna. Miska volt a legnagyobb Felfalui poéta!*
- JÁNOS *Költőcske Mihály! (imitálja a gőzmozdony füttyülését) Tutu! Tutututu!*
- RENDEZŐ *Az az én nagy bánatom, hogy élőszóval nem tudok beszélni. (kopogtatja a fejét) Itt van, a koponyámban minden gondolat, de nem áll össze mondatokká. Én mindig látom, de tényleg*

mindig-mindig, hogy mi lesz, aztán mégsem az lesz. Csak vajmi olyasmi utáztatocska.

- GÁRDONYI Ezt a nemzetet az anyanyelv tartja a világmindenség elitjében. Jómagam is tettem érte.
- JÁNOS (sorolja Gárdonyi írói álneveit) Répa Matyi, Ista Pista, Minden-tudó Gergely bácsi!
- GÁRDONYI (megemeli poharát) Don Vigole!
- SÁRI Elég cafkás időszakon vagyok túl.
- IMRE (csend) Cinikusnak lenni könnyű. (nevet) Inkább nem leszek.
- SÁRI Jól áll pedig. (Imrének) Amúgy hogy hívnak?
- IMRE Dagainak.
- SÁRI (nevet) Tetszik.
- RENDEZŐ Berúgtam.
- JÁNOS Itt mindenki részeg...!

(A rendező ráborul az asztalra. A koppanásra feléled Annuska. Vinnyogva zokogni kezd. Gárdonyi befogja két fülét.)

- ANNUSKA (sír) Egyedül vagyok, úgy is halok. Gyermekelem sincs, anyám sincs, férjem sincs, semmit sem kaptam, semmit sem adtam, s itt fejezem be a pályám, ebben a szutyokban, mocsokban, red-vában, dzsuvában. Miért ez a sorsom? (ráborul a rendezőre) Miért ez a sorsom?
- JÁNOS Tánkra, Anna, kamon, kamon!
- ANNA Gézára vágyom.
- JÁNOS Hisz csak egy szellem!
- ANNA Nekem több nem kell.
- JÁNOS Csak a hírnév vonz, Anna? És az áldott természetem smafu?
- ANNA Hírnév! (legyint) Engem meggyömöszölt a Grotowski is. Leszar-tam.
- JÁNOS (megáll) Grotowski? Hogyan?
- ANNA Kidisszidáltam hozzá Pontederába. Megittunk egy-két üveg bort, aztán... (mutatja az aktust) Aztán, aztán... Aztán elzavart

a picsába. Én meg egy hét után jól visszadisszidáltam. Negyven éves fejjel!

JÁNOS Milyen volt?
ANNA Pont, mint te, Armand! Csak zseni-változatban.
JÁNOS (táncolva) Elképzelem...
GÁRDONYI (Annuska nyafogására utal) Elhalkult-e már?
JÁNOS Kidőlt... (lelkesen) Sose halunk meg...!
GÁRDONYI Sohse?
JÁNOS Tudta-e, Géza, hogy A Nagy Könyv a magáé lett?
GÁRDONYI Melyik?
JÁNOS Melyik-melyik! A Zegri!
ANNA Emlékszem, 2000-ben, én is kampányoltam Mártával.
GÁRDONYI Miről beszélnek?
SÁRI Biztos fenn van Youtube-on!
IMRE (kinyitja laptopját) Megkeresem.
JÁNOS 2005-ben volt.
ANNA Nem mindegy?

(Elindul a videó. A műsorvezető bejelenti, hogy a nézők szavazatai alapján az Egri Csillagok lett A Nagy Könyv nyertese. Csak Gárdonyi Géza nézi a felvételt, a többiek mulatoznak tovább. Az öreg író könnyes szemmel hallgatja a videóból felcsapó tapsvihart. Meghatottan veszi tudomásul, hogy tényleg elismerik a magyarok.)

GÁRDONYI (halkan) *Valaki megérdemli az ember nevet...*

(Másnap. A színpadot takarítja a takarítónő. Érkezik a másnapos rendező és Gárdonyi.)

TAKARÍTÓNŐ Hívös novemberünk van. '976-ban volt ilyen hívös a szovjet emlékműnél. Akkor még elvtársnő voltam rendező úr, de nem szépítem. Ma sem ott állok, ahol nincs kondér. (kacsint) Ne legyen a nevem Kaszás Erzi, ha nem tudom, hol a legjobb nekem! De rendező úr, nem okoskodásból mondom, de meddig bírja még ezt a semittevést a házikassza? Én azt látom, hogy

megy csak a pocskolós, játszadoznak a színészurak, színész-
hölgyek, néhanapján mulatoznak is, de haladás az semmi. A
kávézóval nem kellene foglalkozni? Csak abban van a pénz,
nemde? (Gárdonyira néz) Ezt az öregurat pedig ne hurculja
folyton magával. Nem neki való ez a hely. Egy pincelyuk!

RENDEZŐ

Erzsike... Erről is akartam beszélni.

TAKARÍTÓNŐ

A lyukról?

RENDEZŐ

A megszorításokról...

TAKARÍTÓNŐ

Ne kezdje a mesét! Meglelte a Bokros-csomagot? Kaptam én
már akkor frászokat ettől az új rendszertől, engem aztán nem
lomboz le, rendező úr! Jön majd az elkürtük, Erzsike, nem ki-
csit, aztán majd az öreg úr lesz a geci, holnapra meg telerakja
azt a pincét migráncsokkal, mi? Velem ne politizáljon, mert én,
Kaszás Erzsi, nem zabálok ezeket a népbutító dumákat!

GÁRDONYI

(súgva) Megbabonázott e szerzet!

RENDEZŐ

Erzsike...!

TAKARÍTÓNŐ

Nem elég, hogy gumikesztyűt huzat fel a kezemre, meg mű-
anyag oklárét a fejemre, hogy ebbe a fiókba tegyem a szartisz-
títót, abba meg a felmosósutykot, mi? Előkészítő, termelő,
forgalmazó rekesz... Milyen marhaságokat talál még ki? Hát
persze, hogy nem marad pénze semmire, ha még a hyporól is
megszabja, hogy milyen állagú legyen! Azt mondom én, egy
vödör vízzel felmosom egy hétig az egész kócerájt, aztán nem
lesz, aki reklamálna. Tisztaság legyen, ne puccosság! Most ki
akar rúgni, ugyi? Kaszás Erzsit nem könnyű ám lekaparni a fal-
ról. Esetfelvetési munkahelyzet, ugyi? Nekem nem kell szociá-
lis helyiség, én beülök a budi mellé, elvagyok ott nagy nyuga-
lomban. Én aztán telefirkálhatom a Napi Ellenőrzések Napló-
ját, attól még nem marad pénz pálinkára, pedig abból jön a
pénz. Azt mondom, rendező úr, szedje össze magát, csináljon
valami operettet, arra ül be az áldott nép, legyen jó kávé, jó
bor, jó pálinka a kocsmában, s akkor minden rendben lesz.
Higiánia meg az apámpicsája, az.

RENDEZŐ (Gárdonyira néz)

GÁRDONYI Egy az egyben Nagyistvánné, drága Anna. Mintha a művésznőt látnám más szerepben! A magyar ősasszony típusa mindkettő szerzemény.

TAKARÍTÓNŐ Kell még valami, vagy pumpálhatom a budit? (elindul a vécébe)

Olyan kulákat nyomnak ezek a színészurak, hogy beleszakad a derekam...

RENDEZŐ (utánna kiált) Köszönöm a jótanácsokat!

(Színpad. Kezdődik a jelmezes próba. János csuhába öltözve egy nemzeti sportot olvas, Imre tanító jelmezében szerel valamit, Sári csinos ruhájában reggelizik. Anna még hiányzik, Annuska ellenben jelen van, de artikulátlanul üvöltve rohangál a színpad és az öltöző között.)

IMRE Mi is a probléma?

RENDEZŐ Kihízta a jelmezét.

GÁRDONYI *Minden műnek akkora az értéke, amekkora rezgést kelthet a szívekben.*

RENDEZŐ Ennél nagyobb rezgést nem produkálhat élő ember. Megyek, lerendezem.

GÁRDONYI Megyek én is, szárnysegédnek. (kimennek)

SÁRI (Imrének) Nagyon félelmetes.

IMRE (bólogat)

SÁRI Úgy bőg, mint a predátor.

ANNA (érkezik egy nagy szatyorral, körülnéz) Géza?

IMRE Annuskát csitítja.

SÁRI Nincs véletlenül uborkád?

IMRE (nem érti) Milyen uborka?

SÁRI Savanyú.

IMRE Szerintem van a hűtőben. Gyere! (kimennek)

ANNA János, itt vannak a tiszta ruhák.

JÁNOS (komótosan átveszi) Igazán köszönöm. És az ágyneműt is. (mosolyogva) Remélem, nem volt dúvad az éjszaka!

ANNA (komolyan) Meddig akarod ezt csinálni?
 JÁNOS Ha lekerül a lakásról, visszamegyek.
 ANNA Ahogy te élsz, az nem kerül le. Miért nem jössz hozzám?
 JÁNOS (gondolkozik) Férfiúi hiúság. Ha te jönnél hozzám, más lenne.
 ANNA (viccesen) Bassza meg, akkor rád iratom a felét.
 JÁNOS Ja... (bizalmasan És a lányod?
 ANNA Az már Bejrútban marad. Pont ez az ötven négyzetméter hiányzik a boldogságához!
 JÁNOS (meghatott szomorúsággal) Hú, de meleg van itt!
 ANNA Armand, te nem vagy jól.
 JÁNOS Mit tagadjam...
 ANNA (kedvesen) Befőtt kéne neked.
 JÁNOS Vagy Kati...

(Anna egészen megsajnálta a szerencsétlen Jánost. A darabból vett szöveggel próbálja vigasztalni, s egyben tudatni vele az érzelmeit.)

ANNA *Hát magát mi lelte?*
 JÁNOS (kapcsol) *Tekintetes asszonyom, rejtsem el engem, mert megöl a csúfság.*
 ANNA *Mi történt magával?*
 JÁNOS *Végem van! Elkártyáztam mindenemet.*
 ANNA *A csuháját is?*
 JÁNOS *Azt is. Mikor már nem volt pénzem, még egy tételt meg-
 riszkiroztam. (nevet) Mög...*
 ANNA *No, nagy meggondolatlanság, János-barát.*
 JÁNOS (keservesen bólogat)
 ANNA *Dehát hogyan jut most haza?*
 JÁNOS *Hiszen ezt szeretném én is tudni. (már nagyon szerepen kívül)
 Adna egypár napra szállást?*
 ANNA (megfogja a kezét) Adok én szívesen.
 JÁNOS (ellágyul) Lecsúsztam. Nincs mese, elbaszarintottam, ahogy a
 nagykönyvben megvan írva. Nem bírok leállni. Mikor kezdtem

ezt a... (a színpadra mutat) Mikor fiatalon beléptem a klubba, olyan szenvedéllyel tettem a dolgom, mint valami vallásos fanatikus. Aztán besokalltam. Meguntam, kiábrándultam. Nem jöttek a szerepek. Átcsoportosítottam hát a szenvedélyt. És elbuktam mindent. Fáradt vagyok, nagyon fáradt.

ANNA (megsimogatja) Jaja...

(Jönnek vissza: Annuska, Gárdonyi és a rendező.)

RENDEZŐ (tekintetével jelzi, hogy kitört a vihar)

ANNA (Annuskának) Kihíztad, mi?

RENDEZŐ (int a fejével, hogy ne beszéljenek erről)

ANNA (rendezőnek) Én is voltam hisztis liba. Kiöregszik majd belőle.

RENDEZŐ A tegnapi éjszakáért elnézést kérek... Ez... Ez... Ezt nem ismétljük meg...

ANNUSKA (tépke di a szövegekönyv lapjait) A végét át kell írni. Ez a hepiend egy baromság.

GÁRDONYI Mit tetszik, kérem?

ANNUSKA Nem kell, hogy összejöjjenek! 2018 van, ez már nem a romantikus középkor.

ANNA (Jánosnak) Nem tudom, mit kell így túlvariálni. Ha vígjáték, akkor hangosan és gyorsan kell beszélni, és kész!

RENDEZŐ (nyugtatja Gárdonyit) Rendben lesz.

ANNUSKA Dehogyan lesz rendben! És lassan el kellene döntenem, ki lesz a Balogh. Egy igazi színész, vagy a játszadozó rendező? A gázi is más lépték ezutóbbi esetben.

ANNA (Gárdonyinak) Géza, már akartam kérdezni, hogy Anna, mármint Nagyistvánné, az anyja, nos... Sikerült megfognom, vagy merre keresgéljek?

ANNUSKA Megfogni... Hahaha! Úgy jó, ahogy vagy.

GÁRDONYI Bizony, bizony.

ANNA Most megsértődnöm kellene, vagy vigyorognom?

RENDEZŐ Rozi...

ANNUSKA Annuska! Ez a megállapodás, nem?
RENDEZŐ Látom, nem vagy jól.
ANNUSKA Az öltözőben nem lehet meglenni. Beköltözött valaki, vagy rak-
tárrá alakítottátok? A kulturáltság fájdalmas hiánya amortizálja
ezt a helyet.
JÁNOS Elpakolok. (kimegy)
RENDEZŐ (csend) Még valami?
ANNUSKA Ezt a ruhát le kell cserélni. Kimostátok, vagy mitől ment össze?
Dilettánsok... (kirohan)
RENDEZŐ (csend) Kéne valami örmény lélekerősítő! (kiabál) Imre! (An-
nuska után indul)
ANNA (csend) Magunk maradtunk. (csend) Kettecskén a nemzet író-
jával.
GÁRDONYI *A világ szemében én csak kép vagyok. Egyiknek színes, másik-
nak csak árnyék; mindenképp csak annyira fontos, amennyire
az ő élete érdekeit szolgálom, mint a citrom vagy a szőnyeg
vagy a gyertya vagy egyéb tárgyak, amelyek a boltban megve-
hetők és használat után elvethetők.*
ANNA Bár voltam már halhatatlanokkal egy fedél alatt, szellemóriá-
sokkal még sosem.
GÁRDONYI Óriásnak tart?
ANNA Mondja, ilyennek képzelte Annát?
GÁRDONYI Bevallom, sosem képzelegtem erről az asszonyról. Annuská-
ról? Róla annál inkább!
ANNA Kár!
GÁRDONYI *A gondolat, ahogy megszületik, meztelen. De leírom úgy. S
utána más szavakba öltöztetem. Megkapom egyben a háttéri
rezgést, a nagy perspektívát is, amelyben egy-egy szó reflek-
torként vet sugarakat maga körül. Így nyer a mű eleven életet.*
ANNA Oh! Mégis szűkszavúan mért a szerelem magyarázatáról. Tán
nincs gondolata róla? Vagy leírni nem merte?
GÁRDONYI *Semmit ki ne mondj, amit az olvasó maga kitalálhat.*

ANNA Vígjátékba pocsékolta ezt a fájdalmasan szerelmes történetet. Micsoda pajzán tragédia lehetett volna pedig!

GÁRDONYI *Az Annuska klasszikus mű lett volna, ha csak az első felvonást adom belőle a világnak.*

ANNA Klasszikus? A szócifrázást szemétdombra számúzta, ezzel lett klasszikus, Géza. Milyen selymesen zengő mondatai vannak: „Gyönyörködjél a virágokban és az ég kékségében!” Remek!

GÁRDONYI Szellemi egységet vélek felfedezni kettőnk között, Anna.

ANNA Nocsak! Tán megleptem, Géza? És mennyi meglepetésről kell lemondanunk szellemsége okán!

GÁRDONYI Értsem-e célzását?

ANNA Értse, de úgy! (csend) Keveset írt. Színdarabot. Persze regényt sem sokat. Bezzeg Mikszáth!

GÁRDONYI Nono! Persze Kálmán bátyám utolérhetetlen volt e síkon. A *frissesség harmatja reszket az alakjaimon* – így szólt Figurámról. Bizony, bizony. De belelépve a korba, *eltökéltem azonban, hogy ha alkuszna, nem engedek. Láttam, hogy minél vénebb vagyok, annál jobban fizetnek. A fióknak fogok dolgozni – döntöttem –, és csak keveset adok ki. Mikes azt mondta, hogy az írók maguk között engem ítéltek a legkülönb írónak. Az elsőnek.*

(Érkezik a rendező, kezében egy üveg Ararat konyakkal. Részeg.)

ANNA Így is van. (a rendezőre néz) Ennyit nyavalyogni rendezőt én meg nem láttam! (érezkiesen) Gyönyörködjünk a virágokban és az ég kékségében, Gárdonyi úr! Arra talán futja a minimálkapcsolatunkban!

GÁRDONYI (elgondolkozik) *Életem legnagyobb ostobaságai között a lelkem tokjának elhanyagolását csaknem a temető kapuja előtt ismertem meg. S ennek oka a "mens sana" rossz fordítása: nem "ép", hanem "egészséges".*

ANNA Ne filozofálgasson itt nekem! (kacéran) Velem már nem lesz menszauna gondja, Géza. (kimennek)

(Üres színpad. A rendező mámoros állapotban szenved, egy dallamot próbál fütyülni, de csak sziszegés jön ki szájából hang helyett. Érkezik Színházisz Akma.)

SZÍNHÁZISZ AKMA Áh, Géza! Wolfner Géza, a rendező. De vajh tényleg rendez ő?

RENDEZŐ (nem ismeri) Magácska?

SZÍNHÁZISZ AKMA (bemutatkozik) Akma.

RENDEZŐ Beh szép név!

SZÍNHÁZISZ AKMA Színházisz Akma.

RENDEZŐ (gúnyosan) Oh! Személyesen, az én színházamban, a híres-neves Színházisz Akma? Menten becsinálok megilletődöttségemben.

SZÍNHÁZISZ AKMA Mily színpadias lelkesedés!

RENDEZŐ (nem hiszi el) Színházisz Akma? Személyesen? Az én színházamban?

SZÍNHÁZISZ AKMA (körülnéz) Minő pocskéolás. Egy remek ingatlan, ami hasznosabban lehetne hasznosítva mosószalonként, mi több: nagyszerű fitness klubot rendezhetne be rendező úr! Pékségre nem gondolt esetleg? Áh! A legjobb pénzbevételi forrás egy second hand ruhabolt! (szárazon) Semmiképpen színház. Minek? Kinek?

RENDEZŐ (ordít) Senki és semmi nem tántoríthat el!

SZÍNHÁZISZ AKMA Na, persze!

RENDEZŐ (szinte sírva) Akarom ezt a színházat.

SZÍNHÁZISZ AKMA (agresszívan hadar) Kicsi a bödön, túl sokan álljuk körül, az állam csak megvon, nem ad, nem kell még egy éhes száj! (eszmél) Hupsz! Ezt kimondtam? Tán nem kellett volna!

RENDEZŐ (nevet) Ja, ez valami olyan, mint Zsámbékon... az AlkalMáté... Trump (felröhög) Donáld kacsa... (keresi a nevet) A Péter Kata geg, az... izé... Jordán Adállal...

SZÍNHÁZISZ AKMA Ne jöjjünk a Jordánnal! Az Péntekhely magánügye. (legyint)
Színészek...

RENDEZŐ (zengve) Színészek!

SZÍNHÁZISZ AKMA (sértetten) Én az értékeket keresem a magyar kultúrában!
Színházilag nem tudom értelmezni a színészeket. Mind felesleges kelléke a színpadnak.

RENDEZŐ (lelkesen) Kérem, én hittel és őszinte rajongással mondom ki,
hogy színészek!, mert nincs igaza: nélkülük nem színház a színház. Én együtt alkotok Kolozsvári Rozival. Ő egy olyan csoda,
egy olyan hatalmas művész...

SZÍNHÁZISZ AKMA (gúnyosan) Hatalmas? Na még!

RENDEZŐ Rozinál nincs jobb, ki a deszkákra léphetne! (ellágyul) Nagyon
szeretem...

SZÍNHÁZISZ AKMA Kac-kac! Mindene kevés: az alapanyag, a színpadi megformáltság,
a színészi alakítás ereje. Többet erről nem is mondok, tapintatból... (kislányosan nevet) És lustaságból Azt azonban el-
lenjegyzem, milyen gyönyörűség is ő. Nem utolsósorban a külseje miatt élmény. Ritka, hogy egy középkorú nő ennyire csinos,
gusztusos, formás, hibátlanul nőies legyen.

RENDEZŐ (nem figyelt Akmára) Mit tegyek, hogy akarja? Mit tegyek,
hogy ez a hely AZ legyen? Hogy színház legyen, csupa nagybetűvel...

SZÍNHÁZISZ AKMA Öhm... Mit tudom én?

RENDEZŐ A Nagy Színházisz Akmának nincs véleménye a színházról?

SZÍNHÁZISZ AKMA (gondolkozik) Nincs. Annyira már nem érdekel. Volt, hogy más-
képp volt, de ma már... Tragikus, ami itt megy, pedig nem is történik semmi... (vonogatja a vállát) Lehet, hogy nevet váltok!

RENDEZŐ (összetörve) Szóval minden hiába.

SZÍNHÁZISZ AKMA Bocsika...

RENDEZŐ Szóval minden hiába?

SZÍNHÁZISZ AKMA (cinikusan elsétál) Mosószalon, fitness klub, pékség, second
hand ruhabolt...

(Színváltás. Másnap, újra próba. Annuska – egy másik jelmezben – a színpadon mászkálva fel-alá olvassa a szöveggönyvet, a fejfájós rendező és a kipirult Gárdonyi feszülten figyelik a látszólag nagyon ideges színésznőt. Halkan belép János. Nincs rajta ruha, csak egy alsónadrág és zakó, vállán egy törölköző. Meglepve veszi észre a többieket, a szöveggönyvével takarja el ágyékát.)

RENDEZŐ (érdeklődve) János?
JÁNOS (csend) Nem akarok zavarni, de engem mostanra írtatok ki próbálni, s várok már kétórája.
RENDEZŐ (zavart) Melyik jelenet lenne?
JÁNOS (hirtelen) Még mindig a negyedik. Második felvonás. A tőkászos. Tudod...
RENDEZŐ Öhm... János, most Annuskával kellene... próbálnom.
JÁNOS Értem. Pedig... (téblából) Azért maradok.
RENDEZŐ Nyugodtan menj haza, majd holnap folytatjuk.
JÁNOS (téblából) Jó, akkor haza megyek. (leül) Egy perc.
RENDEZŐ (nem érti)
JÁNOS Mindjárt indulok. Belenézek, hogy haladtok.
RENDEZŐ (Annuskának) Rozi... Annuska...
ANNUSKA Igen?
RENDEZŐ (gyanút fogva visszafordul) János, te itt laksz?
JÁNOS (zavartan) Ideiglenesen. (nevet) Mint a szovjetek...
RENDEZŐ Betojok. (Annuskának) Meg kellene találni azt a köztes állapotot, amikor még Balogh fölött állsz, de már gyengülsz... (Jánosnak) De miért?
JÁNOS Erő, fitog, lendület, ész... nélkül, kártya. Mint a barát, tudod. Férfias faszságok. (elindul) Férfiatlan fasztalanságok.
RENDEZŐ Ja... (Annuskának) Szóval... Elgyengülsz. Mit szólnál, ha mindent feltolnál ezer százalékra? Lángolj, tüzelj, boríts, taposs!
ANNUSKA (közbevág) Megint leitted magad?
RENDEZŐ (csend) Nekem fontosak ezek a mámorban átélt találkozások. Pont. Megértetted, amit kértem tőled?
ANNUSKA (kineveti) De szarul instruálsz... Csináljuk!

RENDEZŐ Várj! El kell fogadnod, amit gondolok erről. Szétesik minden, ha mész a saját fejed után. Én vagyok a rendező. (elbizonytalanodik) Én rendezek. Én...

ANNUSKA Aha.

RENDEZŐ (hirtelen támad) Most mit játszod nekem az Anna Kareninát?

ANNUSKA Gézuka, én nagyon rossz Karenina lennék, mert a lóversenyen nem Vronszkijért zokognék, hanem Frufruért szakadna meg a szívem.

GÁRDONYI Műveltségben párját ritkítja a művésznő!

RENDEZŐ Azt hiszed, mert kezedben van egy tucat aduász, oszthatod az észet? Ez az én előadásom, én adtam neked a szerepet, én mondom meg, honnan jössz, hova mész, én vagyok a kurvaisten is! Én...!

GÁRDONYI Rendező úr, Istent ne káromolja, kérem! Olyan mélyre még nem zuhant a lelke.

RENDEZŐ Bocsánat...

(Annuska hosszan, szemében gúnnyal nézi a rendezőt, majd egy hirtelen mozdulattal beel lép a szerepbe. De nem képes magára öltetni a karaktert, folyamatosan kikacsint belőle, s Rozit és az ő áruló szerelmének keservét éli meg a jelenetben.)

ANNUSKA (mintha távozni készülne) *Őn nem tekézik?*

GÁRDONYI (kiabál Imrének) *Kérem a dübörgő urat, mérsékelten, alig hallhatóan dübörögjön, és csak ott, ahol a szöveg rendeli.*

IMRE (hangja) Ez nekem szólt?

RENDEZŐ Mondjuk, hogy neked. Néha dübörögj! (szerepben folytatja) *Ha magával lehetek, Annuska, aranygolyókkal se. Óh, hiszen annyi beszélni valónk van!*

ANNUSKA *Beszélni valónk? Valóban... én is azt gondolom. És nekem különösen van mondani valóm.*

RENDEZŐ *Van? Csak mondja el, Annuska! Nem mondhat el olyan sokat, hogy nekem mind kevés ne lenne, és nem mondhat olyan keveset, hogy én abból sokat ne értenék.*

ANNUSKA *Csak úgy értem, hogy öt éve nem láttuk egymást, aztán...*

GÁRDONYI *(megakasztja a jelenetet) Nem határozott kijelentés ez, hanem Annuska itt is kezdeni akar. Tehát nem néz a szemébe Balognak, csak a kezdő mondatot keresi. Balogh meg mindig belevág a szavába.*

RENDEZŐ *Értem. (szerepben folytatja) Azaz, hogy maga...*

ANNUSKA *Várj, ugorjunk vissza! (szerepben) Csak úgy értem, hogy öt éve nem láttuk egymást, aztán...*

RENDEZŐ *Azaz, hogy maga engem.*

ANNUSKA *Hát ön látott engem?*

RENDEZŐ *De láttam ám!*

ANNUSKA *Hogyan, hiszen tavaly, mikor itthon voltam, ön Budapesten katonáskodott.*

RENDEZŐ *És mégis láttam, Annuska. Az igaz, hogy csak úgy, mint ahogy a csillagokat látjuk a tó tükrében. Nézze, itt vannak az én csillagaim. (előveszi a mobilját, fényképeket mutat) Az összes, vagyis három. Ez ötéves korából, ez tízéves korából, ez a mosolygó meg a tavalyi.*

ANNUSKA *De ez nem járja Balogh úr! Önnek nem szabad az én képeimet...*

(Tekedübörgés kintről.)

GÁRDONYI *(Imrének) Remek!*

IMRE *(hangja) Köszí.*

RENDEZŐ *Nem tudja ám senki. Még apámnak se mutattam soha. Nézze, ez a legaranyosabb, ez a tavalyi, ez a mosolygó. Mindig elmosolyodok magam is, mikor erre a képére ránézek. Akármilyen bánatom van Annuska, csak előveszem, és derülök, mint eső után az ég. A múltkor is, hogy kiütött a sertésvész, nagy károm volt Annuska, majdnem kétezer forint, de elővontam a maga arcképét, és mosolyogtam, kiderültem Annuska, elfelejtettem minden veszteségemet. Aztán valóságban is láttam. Tudja mikor?*

ANNUSKA *Nem.*

RENDEZŐ *Úrnapkor. Csak azért mentem, hogy megnézzem.*

ANNUSKA *Igazán?*

RENDEZŐ *Fátyolos fehér ruhában volt, Annuska. Csaknem elől ment egy igen barna lánnyal.*

ANNUSKA *Kolozsi Katica volt. Egy kis piszeorrú.*

RENDEZŐ *Az orrát nem néztem Annuska, mert én csak magát néztem, Annuska. Még köszöntem is Annuska, de annyira köszöntem, hogy egy rendőr meg is szólított, hogy aszongya: Hallja maga vidéki úr, mit köszönget itt a lányoknak! Majdnem bevitt a kapitányságra. De azért, ha maga odanézett volna Annuska, még egyszer köszöntem volna. Mondja: megismert volna-e?*

ANNUSKA *Alig. Igen megváltozott. Most, hogy beszél velem, érzem, hogy a régi: megismerem a szemét, a mozdulatait, a vidámságát.*

RENDEZŐ *Ugye, a régi vagyok! Emlékszik-e, mikor rákot fogtam magának a patakban, vagy mikor bagolyfészket szedtünk az odúból? Én felmáztam, maga meg a kötényt tartotta, Annuska. Emlékszik? Három tojása volt.*

ANNUSKA *(civil nevetéssel) Hogyne. Szegény bagoly.*

RENDEZŐ *Megdördült az ég. Maga hozzám simult és mikor megint vilámlott, átölelt: «Jaj Miklós!» - mintha most is hallanám. «Ne féljen Annuska!» feleltem biztatón. És ahogy én is átöleltem, édes Annuska, és a maga kedves, gyöngye arca itt feküdt a mellemen, mint egy szép fehér szegfűcsokor, én gyöngédeden, áhítatosan...*

ANNUSKA *Nem emlékszem, nem!*

RENDEZŐ *Hát arra, mikor iskolába adták és én eljöttem búcsúzni?*

ANNUSKA *Arra emlékszem. Hiszen egy csomó rózsát is hozott, sárgát és fehérét.*

RENDEZŐ *És mikor egy percre magunkra maradtunk, megfogtam a kezét... odabe az ablaknál ott az almáriom mellett...*

ANNUSKA *Nem emlékszem...*

GÁRDONYI (megszakítja a jelenetet) *Kérem a szereplőt, hogy ne szenvedő arccal mondogassa ezt, mint egy vidéki színpadon volt szerencsétlenségem láthatni.*

(Annuska eddig szinte civilként élte meg a jelenetet, elfelejtett játszani. A rendező ellenben hatalmas beleéléssel keresztezte a játékot és valóságot. Izzik a levegő! Amit Gárdonyi szakított meg, Annuska így eszmélhet.)

RENDEZŐ *A nyakamba borult és...*

ANNUSKA *Álljunk meg! Nem érzem a teret. Mennyire legyen közel?*

RENDEZŐ *Szerintem...*

ANNUSKA *Túl közel engedlek. Várj, csináljuk még egyszer!*

RENDEZŐ *Honnan?*

ANNUSKA *Ne féljen, Annuska...!*

RENDEZŐ *(szerepben) Mintha most is hallanám. «Ne féljen Annuska!» feleltem biztatón. És ahogy én is átöleltem, édes Annuska, és a maga kedves, gyöngye arca itt feküdt a mellemen, mint egy szép fehér szegfűcsokor, én gyöngédeden, áhítatosan...*

ANNUSKA *Nem emlékszem, nem...! (ideges) Nem jó! Még egyszer.*

RENDEZŐ *(szerepben) Mintha most is hallanám. «Ne féljen Annuska!» feleltem biztatón. És ahogy én is átöleltem, édes Annuska, és a maga kedves, gyöngye arca itt feküdt a mellemen, mint egy szép fehér szegfűcsokor, én gyöngédeden, áhítatosan...*

ANNUSKA *Nem emlékszem, nem...!*

RENDEZŐ *Hát arra, mikor iskolába adták és én eljöttem...?*

ANNUSKA *Arra sem emlékszem.*

GÁRDONYI *Arra emlékszik, kisasszony.*

ANNUSKA *Nem emlékszem. Csináljuk!*

RENDEZŐ *(szerepben) És mikor egy percre magunkra maradtunk, megfogtam a kezét... odabe az ablaknál ott az almáriom mellett...*

ANNUSKA *Nem emlékszem... Nem emlékszem, nem emlékszem! Nem emlékszem! Nem! Gyerek voltam, Balogh úr!*

RENDEZŐ *Lássa, én soha nem felejtettem el, Annuska. Maga olyan szép volt gyermeknek is, Annuska, mint a gyöngye kis fehér szegfű. Mindig csodáltam a maga finom kis ujjait, szelíd arcát, ártatlan szemeit. Olyan nézése volt magának, Annuska, mint a galambnak. Ugyan mondja, Annuska: eszébe jutottam-e néha ott a klastromban?*

ANNUSKA *Nem... Azazhogy igen. De legyóntam, mindig legyóntam! Bocsánat Balogh úr: a konyhába kell mennem...*

RENDEZŐ *Hát már Balogh úr vagyok. Mondja: «Miklós», mint régen...*

ANNUSKA *Miklós.*

RENDEZŐ (megcsókolja)

ANNUSKA (visszacsókolja)

GÁRDONYI Na, szép!

RENDEZŐ (érzi Gárdonyi szavaiban a cinizmust) *Nem erre készültem, de itt kurva nagy katarzis lesz, ha így benne maradunk a magunkéban.*

ANNUSKA (nem tud leállni) *Csináljuk!*

RENDEZŐ *Rozi, nem én leszek Miklós, nem velem fogod végig csinálni azt a húsz-harminc előadást. Ne akard belefacsarni a szívedet! Ez csak az Annuska. Ez nem te és én vagyunk.*

GÁRDONYI *A műalkotás egy szép rezgésnek a megörökítése. Egy lelki mámor feledhetetlenné tévése.*

RENDEZŐ *Oké, most rohadtul benne vagyunk, megcsináljuk szívből, lélekből, erőből, de az a fasz nem az a Miklós lesz, akit most akarsz!*

ANNUSKA *Csináld olyanra! Te vagy a rendező.*

RENDEZŐ *De én nem akarom olyanra. Ilyenre. Nem akarok benne ragadni ebben a történetben.*

ANNUSKA *Melyikben?*

GÁRDONYI *Melyikben?*

RENDEZŐ (csend) *Ez a szerelem csak a miénk.*

ANNUSKA (elgyengül)

ANNA (jön) *Kész vagytok...?*

(Hirtelen elsötétül minden: lekapcsolták az áramot.)

ANNA (hangja) Mi a picسا?

IMRE (hangja) Mindjárt. Talán a biztosítékot csapta le! Nemrég szerelték az új áramot, azzal lehet gond.

RENDEZŐ (hangja) Elment az áram...

IMRE (hangja) Lekapcsolták.

JÁNOS (hangja) ELMÜ?

IMRE (hangja) ELMÜ.

ANNA (hangja) Fasz.

RENDEZŐ (hangja) Szerintem mára vége a próbának. Mindenkit értesítünk a folytatásról. A Mikulás premierajándékot hoz nekünk!

(Színpad. Jelmezes öszpróba utáni megbeszélés. Mindenki jelmezben, a háromórás próba fáradtságával ül le a rendezővel szemben.)

RENDEZŐ No, január 22. van, a magyar kultúra napját ünnepeljük, s egy nagyszerű előadás kicsit nyögvenyelős, de valahogy mégiscsak összeállt főpróbáját. Hát ezt a napot is megéltük! Tegye fel a kezét, aki hitte volna, hogy valamikor eljutunk a főpróbáig?

(Sári és Imre felteszi a kezét. Sári már nagyon terhes!)

RENDEZŐ Értem. Mondjuk ez költői kérdés akart lenni, de semmi probléma, az optimizmust díjazni kell!

GÁRDONYI *Aki nem a valóságot festi, csakhamar ismétli magát, s mint a szobafestő, patronokkal dolgozik.* Itt, kérem, a valóságot láttam. A maguk valóságát, nem az enyémet. S örvendek, hogy megismerhettem a jövőt.

RENDEZŐ Köszönjük, Géza! (folytatja) Tényleg csak néhány észrevételt osztok meg veletek, aztán menjetez haza pihenni! A holnap este a lényeg! Mert megcsináltuk. Hogy hogyan, azt magam sem tudom. S lehet, hogy nem az lett a végeredmény, amire vártam, vágytam, de... hagyjuk! Ez nagyon szép néhány hónap volt...

SÁRI (felsikolt)

ANNA (magának) Hogy nem bírja ki egy percre, hogy ne rá figyeljenek!

RENDEZŐ Baj van?

SÁRI Azt hiszem...

(Egy nagy tócsát vesznek észre a lábai között.)

JÁNOS Ez megindult.

ANNA (átveszi az irányítást) Hozzátok a kabátját! Géza, te vagy autóval, indíts, beviszed a lányt.

RENDEZŐ (ideges) Hova kell vinni?

ANNA (Sárinak) Sárrikám, hol várnak?

SÁRI Az Üllőin.

ANNA (rendezőnek) A Korányi sarkán leparkolsz, lehetőleg közel a bejáráshoz, beszaladsz a portára, onnan már átveszik.

RENDEZŐ (kisiskolásan) Jó. Leparkolok, közel, porta, átveszik. Akkor induljunk!

IMRE (hozza Sári kabátját) Menjek én is?

RENDEZŐ Te maradj! (indulnak) Zárj be, meg... Intézkedj!

GÁRDONYI (megy utánuk) Ellenben nélkülem nincs autókázás.

(Színváltás. Kórház, váróterem, folyosó. A rendező és Gárdonyi egymás mellett ülnek egy kopott padon. A folyosón villog a lámpa, mintha probléma lenne az árammal.)

RENDEZŐ Hogyan halt meg, Géza?

GÁRDONYI Nem vártam ki a halottak napját. Már nem akartam élni. Milica ült le az ágyam szélire, s győzködött, hogy éljek még. De minek? Nagy érzéseim már mind elmúltak. S a *kis érzések írói* – *kis írók. Semmilyen érzések írói...* (legyint) Bevallom, mindig is szerelmes voltam a szerelembe. De orcámra nem ült ki soha, mily vágyódással is valék az érzékek iránt. Belebúskomorodtam az életbe. Hát minek élni? Fogtam Mila kezét, szorítottam, s nem szóltam. De ő sem szólt! Anyám lépett be szobámba, vén orcáján sápadt méreggel: *Hagyja pihenni!* – rivallt rá az asszonyomra. Mosollyal válaszoltam néki: *Mindennek vége. Szép volt.* Majd Milicára tekinték: *Jó éjszakát, Istennek legjobb anyyala...* S ennyi.

RENDEZŐ Ennyi?

GÁRDONYI Éjjel még fentről néztem, ahogy megébredek, s búcsút veszek mindeniktől. De az már nem én voltam. Csak a testem.

RENDEZŐ S azóta szellemkedik körülöttünk?

GÁRDONYI Fogalmam sincs, merre jártam azóta. Nem emlékszem semmire. Megtekintettem temetésemet, amire külön figyelmeztést adtam fíjjaimnak, hogy ne az egész várossal búcsúzzanak tőlem, persze hiába az intelem, felvonult egész Eger, az egész ország, még Kosztolányi is szavalt rólam, így tudtam meg, hogy a bájos lángelme voltam, ki úgy égett, mint egy családi lámpa. (csend) Több emlékem nincs halálomban. Egynehény hónapja megjelentem egyik pillanatban a rendező úr ágyánál, s azóta kitart e ragaszkodásom. Ám... Most érzek valami búcsú féjét.

RENDEZŐ Mindennek vége. De nem mondhatnám, hogy szép volt.

GÁRDONYI Pedig én igen jól éreztem magam ebben a körben.

RENDEZŐ (sóhajt) Azt a rohadt, hogy elbasztam én ezt az egészet!

GÁRDONYI Megszerettem a trágárságot is. Alkalmam lenne újra írni, tán baszakodnék én is eleget!

(Érkezik Annuska, Anna, Imre, János és Miklós.)

ANNUSKA Na?

RENDEZŐ Hát ti...?

GÁRDONYI (fogja a hasát) Vajh mi feszül idebenn?

ANNA Mit csináljunk ott? Jöttünk.

JÁNOS (aggódva) Mit mondanak?

ANNA Ne aggódj már, Armand!

RENDEZŐ Semmit.

ANNA (felháborodva) Nem mondanak semmit?

JÁNOS (gúnyosan) Ne aggódj már, Karola!

GÁRDONYI Nékem is akadt egy zabigyerekem. Nevemre vettem.

ANNUSKA Gárdonyi, én jobban szerettem magát, amikor még nem szellemeskedett.

GÁRDONYI Praktikum a megoldás. (szívéhez kap) Carpe diem!

ANNUSKA (aggódva) Tényleg nem mondtak semmit?

ANNA Nyom kettőt, aztán már túl is van rajta.

ANNUSKA (cinikusan) Sajnos én nem tudhatom...

RENDEZŐ Azért baromi rendesek vagytok.

JÁNOS (rendezőnek) Kell egy csapat, Minarik úr!

MIKLÓS (eddig a mobiljával volt elfoglalva) Van valami?

ANNA És mi lesz a fiúcska neve?

RENDEZŐ (elmosolyodik) Megkapja az enyémet.

ANNUSKA (felnevet) Wolfner?

RENDEZŐ Dehogya! (büszkén) Géza.

IMRE De nem Wolfner, hanem Agárdi.

ANNA Miért nem Gábor?

JÁNOS Csak nem hiszel a reinkarnációban?

ANNUSKA (ízlelgeti a nevet) Agárdi Géza. Tetszik.

ANNA (Jánosnak) Abban hiszek, ami egyszer már bevált.

MIKLÓS Meddig tart ez?

RENDEZŐ Csendesebben már! Ez egy kórház.

IMRE (fapofával) Kórház?

ANNUSKA (felröhög)

JÁNOS (játékosan, a színpadi szövegét mondja) *Tisztelt társaság! Nincs ma se karácson, se husvét, se névnap, mégis úgy látom: piros ünnep virrad erre a hajlékra.*

ANNUSKA Pfúj!

TÖBBIEK (veszik a lapot) Halljuk, halljuk.

IMRE (szájdobolni kezd)

JÁNOS (vidáman) *Odaki az erdőn nyílik a vadrózsa, itt ennél a háznál szelíd rózsza nyílik. Áldja meg az Isten a ringató bokrát (Annuskára mutat), amelyben fakadott, bimbózott, kivirult; áldja meg az Isten azt a vén diófát (átöleli a rendezőt), amely lombjaival széltől, naptól védte, szerető árnyékán így fölnevelgette! (nagyon röhög) Az Isten éltesse az ünneplő házat, amelynek madárkája... Na! (keresi a szót) Megbabázza ezt a szíp kórházat! (folytatja eredetiben) És az Isten élteszen bennünket is, hogy még sokáig gyönyörködhessünk egymásban és az Istennek áldásaiban.*

MINDENKI *Éljen! Éljen!*

IMRE (kifulladt a szájdobolástól)

ANNUSKA (népiesen) *Mondja tisztelendő úr: az önök klostromában is ugyanolyan szabályok vannak, mint az apácáknál?*

JÁNOS *Éppen ugyanolyan, csak a ruha más.*

ANNUSKA *Mától fogva többre becsülöm a barátokat.*

ANNA (megpörgeti Annuskát) *Te Annuska, ugyan járd el kedvesem!*

MIKLÓS (táncolna) *Megengedi Annuska?*

(Annuska ellöki Miklóst, aki egy hatalmasat esik. Nagyon nevetnek, még a rendező is jól szórakozik. Miklós először sértetten hever a földön, de hamar rájön, hogy ez jó móka. Észre sem veszik, de Gárdonyi Géza közben eltűnt mellőlük: semmivé vált!)

MIKLÓS (csend) *Azért sajnálom a holnap estét.*

ANNA (káromkodna) *Azt a...! (eszmél) Tényleg, most hogyan lesz?*

JÁNOS *Erre én sem gondoltam.*

MIKLÓS *Elhívtam az egész Paradisot.*

RENDEZŐ *Ezt buktuk.*

ANNUSKA *Mi az, hogy buktuk?*

JÁNOS (lelkesen) *Mert?*

ANNUSKA *Mert nem!*

MIKLÓS *Álmodik a primadonna.*

ANNUSKA (tökön rúgja Miklóst)

MIKLÓS (fájdalmasan) *Ezt most miért...?*

ANNA *Volt rá példa, hogy egyetlen éjszaka alatt elkészült valami.*

IMRE (aggódva) *Átrendezni az egészset?*

ANNA *A Kaposában mindennapos volt. Mindenéjszakás.*

JÁNOS *Én a színházban otthon vagyok. Csináljuk!*

ANNUSKA *Mit mondasz, Géza?*

RENDEZŐ (lemondóan) *Csináljuk meg Sári nélkül?*

IMRE (könyörögve) *De a fénybeállítás azért marad, ugye?*

ANNA *Majd Imre megcsinálja Sárit. (nevetve Imrének) Na nem úgy, arról már lemaradtál, kiskomám.*

JÁNOS *Akkor mindenki benne van?*

RENDEZŐ (cinikusan) 2018-as számú úttörőcsapat, vigyázz!
JÁNOS Na?
ANNA Csináljuk!
ANNUSKA Persze.
IMRE Naná!
ANNA (Miklóstra néz félelmetes tekintettel)
MIKLÓS Szerintem is csináljuk! Naná! Hurrá! Persze!
ANNA Azt hittem már, hogy nem sajnálod a lovettát!
MIKLÓS *De szép színe van kendnek. Olyan szép sárga. Tudja már mire gondolok!*
ANNUSKA (felröhög)

(Mindenki a rendező válaszát várja.)

JÁNOS (csend) Na?

(Felsír az újszülött.)

RENDEZŐ (csend) Találkozunk a színházban.

(Anna, János és Miklós lelkesen diskurálva elindulnak.)

ANNUSKA Iszom egy liter kávét. (elindul ő is) Siessetek!
RENDEZŐ (ketten maradtak) Rendes gyerek vagy te, Dagi.
IMRE (csend) Beszéltem Sári apjával. Azt mondta, emelsz a fizun.
RENDEZŐ (nem érti)
IMRE Egész jóban lettünk.

(Színváltás. Színház, bevilágított színpad – mindezt hátulról, a kulisszák mögül látjuk. Előadás, az utolsó párbeszéd. Közben a színpad mögött zajlik az élet. A rendező feszülten mászkál az öltözők között.)

PRÉPOST/JÁNOS (érkezik) Hol van Annuska?

ANNUSKA (meghajtja fejét) Itt állok, apuska. Készen állok, hogy elmenjek. Készen arra, hogy szenvedjek.

ANNA Hallgass! (prépostnak) Bátyámuram, végre itt! Nézelek csak! A kiskésit, mily fess stólás egy szerzet lettél! Valljuk be, ki megszerzett magának, boldog egyház lehet!

PRÉPOST/JÁNOS (Annának) A hideg kiráz tőled, Anna! (megöleli Annuskát) Oh, aranyvirágom, kedves gyönyörűséges leányom! Magam jöttem érted. Viszlek, viszlek! (Annának, aki ideges) Tán viszket az üleped, hogy vakarod?

ANNA Ne pofázz, egyél egy falatot! (kimegy)

PRÉPOST/JÁNOS (Annuska kezét szorítva) Mellettem fogsz élni, lelkem, jöttödre a kedvem serken, mint ibolya a vén cserfa árnyékában...

ANNUSKA Egy nővér jelez. (mutatja) És még páran.

APÁCA/IMRE (bevonul) Magam jöttem el Annuskáért, prépost uram, testvéröccsének egyszem leányáért, hogy szent házukba vezessek.

ANNUSKA (ijedten) Máris indulunk?

APÁCA/IMRE (prépostnak) Felesben fizetjük a taxit?

PRÉPOST/JÁNOS Melyiket?

APÁCA/IMRE (mutatja) Azt itt. (Annuskának mézesmázosan) Örvendünk mindnyájan az elhatározásnak, hogy Isten ajándéka...

PRÉPOST/JÁNOS (a taxit nézi) A várakozásnak mi az ára? (Annuskának) Jól döntöttél, lányom, hogy nem erősködtél férjhezmenésben megállapodni. Jobb ma egy apáca, mint egy majdani bús asszony dús lombos fazonnal.

ANNA (jön vissza) Dehát csak nem viszik azonnal?

APÁCA/IMRE Mink bizony úgy jöttünk.

ANNA (jár az agya) Ki éhes közöttünk?

PRÉPOST/JÁNOS (szagol) Hiszen ez csülkös babgulyás! (kirohan)

APÁCA/IMRE Egy falatka csak. Aztán indulás! (kirohan)

ANNUSKA (nagyokat sóhajt)

ANNA Esz a penész, lányom? Bevallom, mindjárt leányom én is magamat. (sóhajt) Meg az apámpicsája, az. Itt maradsz!

ANNUSKA (örömmel) Lehetne? (elkomorodik) Ugyan, miért?
ANNA Még hogy miért! A kiért a kérdések kérdése! Ni, ki se mondom, aztán itt jön e!

(Érkezik János barát Miklóssal.)

JÁNOS (hajlongva jön) Ah, már itt is vannak! Dicsérjük a Jézust. (kikiált a kertbe) Annak is a méltóságos prépost küldöttét! Kezüket csókolom. (Miklóst rángatja, hogy tisztelegjen vele a prépostnak, aztán, hogy Miklós nem enged, maga siet ki a teraszra) Csak a csükkét hadd nézzem meg a szakácsnak!

SÁRI/IMRE (loholva érkezik) Jézusom, már visznek? (javít) Nak...

ANNUSKA (civil nevetéssel) Sári...

SÁRI/IMRE (súgva) Ez az agyatlan barátnak áll.

ANNUSKA (ijedten) Nem mondd! És a pofaszakáll?

SÁRI/IMRE (meglöki Annuskát) Legalább szépen váljatok el!

(Miklós elszorult mellel a földre nézi, majd kis szünet után, miután látja, hogy Sári nem mozdul, odalép Annuskához.)

MIKLÓS Eljöttem, hogy búcsúzzak.

SÁRI/IMRE (legyint, majd kirohan)

ANNUSKA (szárazon) El?

MIKLÓS Ha beállsz apácának... én...

ANNUSKA Kezdjük a legvégén! Miattad jöttem haza, miattad lettem laza, mint egy pesti fruska, miattad...

MIKLÓS Ne folytasd, Annuska! Sárival nem háltam. Nem történt sem orálban, sem aktusban semmi... vizály...

ANNUSKA Tudom. Már mondta.

MIKLÓS (megnyugodott) Király!

ANNUSKA Megyek, jöttek értem. Apáca leszek.

MIKLÓS Értem. (csend) De ha te szűznek állsz, én olyat teszek....

ANNUSKA Pojáca! Te nem lehetsz barát!

MIKLÓS (meglepődik, de folytatja) Így van ez jól. (teátrálisan) Együtt issza borát bú és magány, a két jó haver. Szívem hiába előtted hever, én ott is... mindig rád gondolok, Annuska... (szívére teszi kezét) Itt belül tombolok... Isten áldjon, Annuska! (rápillant, és a kijárat felé indul, kikiált) Tölts fel hát, puska!

ANNUSKA (Miklós előtt hátrálva, a kezét hátrafelé terjesztve, mintegy ösztönösen elállja a kijárást, aztán Miklóshoz rohan kitárt karal) Nem!... Ne húzd meg a ravaszt, mint popsztárok szokták! A tavaszt várd, ne az ősz! Ne menj!

MIKLÓS Maradjak?

ANNUSKA Maradj. Pihenj lelkemen! A szívem érted dobban. Nem eresztlek, Miklós!

MIKLÓS Jogodban áll megcsókolni, mert maradok!

ANNUSKA (gúnyosan) Férfiak! (megcsókolja) Bár ne lennétek ily makacsok!

(Miközben zajlik az előadás, a rendező a nézők felé beszél – inkább önmagának, mint a közönségnek.)

RENDEZŐ Ilyenkor csupa nagyszavak kavarnak a fejemben. Hogy micsoda munka, micsoda eredmény, micsoda... Micsoda micsoda... De ideges vagyok! Találkoztam egy idollal. Aki druzsám nem mellesleg. Hogy igaz volt, vagy mese, azt nehéz józanul megítélni. Bár egy miniszterelnök nem tévedhet! (színpadra) Ne suttogjatok, basszameg! (nevet) Felcsináltam Sárít. Hm. Nem vagyok rá büszke. S engem még a sajátos rendezői múltam értékletessége sem menthet fel az aktus bűne alól. Persze kölcsönös volt, de... Szégyellem, s nem kicsit. Hanem az, hogy Agárdi Gézuka megszületett, s bármikor megkérdezheti, hogy miért, na, azért az valami! (csend) Rohadt sok miért van. Annuska nem az. A Rozi... Őt is megkaptam. Visszakaptam. Elkaptam. (belenéz az előadásba) Ilyenkor sírni is tudnék! De nem fogok. Az olyan... Kevésbé férfias, kevésbé művészi. Mondjuk

emberi, de hagyjuk! (filozofál) Ilyenkor nem számítanak ideológiák, izmusok, műfajok, iskolák, mesterek... Ilyenkor nem számít, hogy Vígszínház, vagy Krétakör. Egykutya. Egy kölke. (hallgat) Nyolcvannyolc visszafojtott lélegzet várja, hogy ne vessen vagy sírjon egyet! Mert teltház van, pótszékes! Mondjuk, egy premiernél ez elvárás. (csend) Csak tudnám, mi lesz! Már most hiányzik ez az egész. Ezek... (széttárja kezeit) Lett egy színház. Ez a színház. Ahol béke van, az én békém. A mi békénk! Azoké, akiknek kell egy hely, ahol kizárhatják a hétköznapiakat. S háborúból is csak annyi jut, amit fegyvereink megengednek csörtéinkben... Ez jó mondat. Majd felhasználom, ha egyszer író is leszek. Jó lett a kávézó is. Imre, cseszd meg, egy ezeregymester vagy! (hallgatja az előadást) Ezek is jó mondatok ott a színpadon! Kicsit átírtam. (nevet) Nagyon. Volt egy olyan de olyan éjszakánk, ami, valljuk be, valószínűleg többet ért, mint az elmúlt kilenc hónap... (megvilágosodik) Kilenc hónap, basszameg! Ezt az előadást tényleg megszültük...!

ANNA

(két jelenet között kirohan) Gárdonyi merre van?

RENDEZŐ

(körülnéz) Tényleg, hol van Gárdonyi? (folytatja) *Minél fejlettebb lélek valaki, annál kevésbé keresi a maga boldogulását mások boldogulásának a rovására.* Ezt tőle tudom. Tőle tanultam. Hogy hasznomra válik-e? Fingom sincs. Mert minden jóakarát mögött azért ott rejtezik az önzőség is. Ettől vagyunk emberek. Ettől emberibb a leghatalmasabb és a legkisebb is. (lassan vége az előadásnak) Jön a finálé. Nagy titok ez a világ felé, de mi igazából ezért csináljuk. Van az a pillanat, amikor az utolsó szó is elhangzik, az utolsó lépés is megáll, az utolsó mozdulat is elhal, s akkor van a Csend. Az a csend, ami elválaszt a sikertől és kudarctól. Ma ez utóbbiból hírmondó sem lesz. Nem miattam. Nem csak miattam. Ezek az emberek, ott a színpadon, megérdemlik a sikert. (elvigyorodik) Világmegváltók lettünk, haha! (csend) Ha még sincs igazam, esetleg nyíltszínen szétlőhetem az orromat! (nevet) Az is egy megoldás...

(A színpadon elhangzott az utolsó mondat is. Csend van.)

RENDEZŐ (hallgat) Pszt! (hosszú csend után, halkán) Most van.

(Sötét.)

(Taps.)

(Függöny.)

Budapest, 2018.